

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING

„OOST EN WEST”

HET LIIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Studie-Commissie van „Oost en West”. — Crisis-Steuncomité voor Ned.-Indië te 's-Gravenhage. — Curaçao gaat jubileeren. — De schilderijen van H. M. de Koningin. — Zuid-Sumatra. — Suriname. Het goudland. — De wonderen van een geneeskrachtige bron. — Steun aan werklozen in Nederlandsch-Indië. Leeszaal. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlucht. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met Pensioen. — Mutatiestaat van 22 Februari tot 1 Maart 1933.

Studie-Commissie van „Oost en West”.

- I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.
 - II. Bij betaling van f 15.— per jaar doorlopend toezicht en/of volledige z.g. voogdijschap, omfattende o.a.:
 - a. afhalen van boot of trein;
 - b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
 - c. volledige behartiging van studiebelangen;
 - d. financieel beheer.
- Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Prins Mauritsplein 23, Telefoon 550752.

Crisis-Steuncomité voor Nederl.-Indië.
te 's-Gravenhage.

Bijdragen voor bovengenoemd Comité en bestemd tot leniging van den nood, waarin in Indië vele landgenoten en inheemschen, tengevolge van de economische wereldcrisis, verkeerden, worden gaarne ingewacht bij den Penningmeester van het Comité, giro No. 198000.

Ook op de giro-rekening No. 14574 van het Hoofdbestuur van de Koninklijke Vereeniging „Oost en West” kunnen voor hetzelfde doel gelden worden gestort of bijgeschreven.

Dat een ieder, naar zijn kunnen moge helpen! Ook kleine bijdragen zijn van harte welkom.

HET HOOFDBESTUUR.

Curaçao gaat jubileeren.

Een voorgenomen reis naar de West.

Het volgend jaar op 29 Juli 1934 zal het drie honderd jaar geleden zijn, dat Jan van Walbeek met vier Hollandsche oorlogsschepen de Amabaai van Curaçao binnenvoer en het eiland voor Holland in bezit nam. Curaçao is van plan deze gebeurtenis feestelijk te gedenken en het comité aldaar, waarvan het secretariaat berust in de vlijtige handen van den heer Rustige te Emmastad is al druk met de voorbereiding bezig. Ook hier in Holland wordt reeds hard gewerkt aan de uitgave van een gedenkboek en bovendien bestaan plannen om een groepje Nederlanders bijeen te brengen, die van hun interesse voor de West zullen blijf geven door onder leiding van dr. W. G. N. van der Sleen uit Haarlem de feesten op Curaçao mee te maken. Dit uitstapje, dat zal worden gemaakt met de booten der Kon. Ned. Stoomb. Mij van 29 Juni tot 23

September zal ook een verblijf van drie weken in Suriname omvatten, waar o.a. de Koninginnedag zal worden gevierd, waarbij de merkwaardige bevolking haar beste beentje voorzet. Bovendien zullen op heen en terugreis Barbados, het prachtige Trinidad, het moderne Venezuela en het aardige Madeira worden aangedaan. Een mooie reis ter versterking onzer Rijkseenheid en een unieke gelegenheid om een prachtig tropenland te leeren kennen in betrekkelijk zeer korten tijd.

De schilderijen van H. M. de Koningin.

Opening der tentoonstelling te Batavia.

Aneta seinde 23 dezer uit Batavia: Hedenmiddag is onder zeer groote belangstelling de tentoonstelling van schilderijen van H.M. de Koningin geopend met een rede van den Gouverneur-Generaal, jhr. mr. B. C. de Jonge.

De Gouverneur-Generaal zeide in zijn rede het onjuist te achten om in den huidige tijd en omstandigheden de vraag te stellen of er nog wel ruimte blijft om van kunst te genieten, aangezien daardoor de betekenis van deze tentoonstelling zou worden miskend. Spreker onderscheidt drieërlei belang: de gebeurtenis op kunstgebied, de nationale betekenis en de sociale betekenis.

Ingaande op deze drie punten zei de Gouverneur-Generaal zelf geen kunstkenner te zijn. Hij prijst zich daarom gelukkig dat H.M. de Koningin zelve een verhandeling schreef, waardoor ons een blik wordt gegund in de beweegredenen en de idieële doelstelling.

Kennisneming daarvan overtuigt ons dat wij hier staan voor een volgroeid gerijpt talent van een volwaardige kunstenaar, gevormd op Nederlandschen bodem, uitmuntend door typisch Nederlandsche hoedanigheden. Misschien gevoelen wij hier in Indië dat in bijzondere mate.

Wat de nationale betekenis aangaat merkt spr. op, dat zooveel geschreven en gesproken wordt over de eenheid des Rijks. „Hier nu eens geen woorden, maar een daad, een nationale daad, waaruit blijkt dat Ned.-Indië niet alleen niet vergeten wordt, maar ook niet achtergesteld en bewijzend dat de gedachten en zorgen van H.M. zich evengoed over al Haar onderdanen hier als over die in Nederland uitstrekken.”

Tenslotte de sociale zijde van deze tentoonstelling in beschouwing nemend, merkt spreker op dat thans wel opzettelijk mag worden gewezen op de groote innigheid der belangstelling van H.M. de Koningin voor den nood der crisisslachtoffers. „H.M. de Koningin heeft in Haar drang om te helpen er niet tegen op gezien iets van Haar innerlijk leven bloot te leggen en als het ware ten offer te brengen, daarmede in de maatschappelijke verhoudingen een element leggend van onschatbare waarde.”

Spreker eindigt met dank te brengen aan allen die tot de totstandkoming dezer tentoonstelling hebben medegewerkt.

„Zuid-Sumatra”.

„Zuid-Sumatra” is de titel van de jongste uitgave van het „Zuid-Sumatra-Instituut”. Het werk brengt, van de hand van den archivaris van het Instituut, den heer J. W. J. Wellan, een economisch overzicht van de gewesten Djambi, Palembang, de Lampoengsche Districten en Benkoelen.

Het is een onvangrijk werk geworden, van ruim vijf honderd bladzijden dik, met vele kaarten, foto's en statistieken, een standaardwerk, mag men gerust zeggen, samengesteld door een kenner van land en volk bij uitnemendheid. Het boek verscheen bovendien in fraaie prachthand van goud op rand, naar motieven van een ikatweefsel uit een der streken waarover het handelt. Het ziet er zoo „rijk” en zoo... welgedaan uit, dat men op het eerste gezicht geneigd is te vragen of een zoo kostbare uitgave nu wel verantwoord is onder de huidige tijdsomstandigheden. Wanneer men eenigen tijd in het boek gebladerd heeft, is men reeds

Met hechte wortels stevig gegrondvest... tegen alle stormen bestand.... Zoo staat sinds 1859 de levensverzekeringmaatschappij

NILLMIJ

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31a. 5383

Gemeubileerde Landhuisjes te huur

op de Veluwe, temidden **BOSCH en HEIDE**

In voor- en najaar speciaal voordeelige prijzen
Te bevragen bij 5059
LANDGOED REFUGIUM, ELSPEET. Tel. 3

HAAGSCHE STEENKOLEN MIJ.

v.h. J. KEMPS
1e v. d. Boschstraat 4

DEN HAAG
TELEFOON 772180 5094

Speciale prijzen voor leden v. „Oost en West”

Centraal Kamerverhuurkantoor

Noordeinde 18a. Telefoon 114224.
Uw raadsman bij HUUR en VERHUUR van
GEMEUBILEERDE KAMERS en ÉTAGES.

Inschrijving, inlichting gratis. 5082

J. H. Strik & Zoon - Den Haag

Paviljoensgracht 16
Tel. 113252 — Giro 156429

Handel in Wild en Gevogelte

Alle bestellingen worden ten spoedigste uitgevoerd
Thuisbezorging zonder prijsverhoging 5396

Café-Restaurant

„HET HOF VAN BERLIJN”
Papestraat 32, Den Haag — Tel. 1-1-1-7-1-3 — 1-1-0-8-0-8

Zalen voor Partijen en Feesten disponibel.
Het Café-Restaurant voor gedistingeerd publiek
Aanbevelend,

5287 **HENK SLOENHEK**

Paedologisch Instituut
VALERIUSPLEIN 11 AMSTERDAM

INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS
Geeft na 4-8 weken observatie paedagogisch advies aan ouders en voogden omtrent geplaatste pupillen.
Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK
Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. D. HORST
Verpleggeld f 3,50—f 4,50 per dag 5101

STOOMWASSCHERIJ „AURORA“

Wij voldoen aan Uw wensch helder en goed. Uw wasch zoo helder als de dageraad.

W. Spiereburg CW^{nr} 11165
KONINGSWEG 56 - UTRECHT.

5329

Uitzending van Diners - Specialiteit in Dagschotel
Het adres voor Ind. families. Diners à f0.90, dagelijks thuisbezorgd in goed verwarmde bussen met Porselein Service.

v. Halderen - v. Loostraat 98

Telefoon 556188

5336

25 jarige ervaring op passagiersschepen

KAWEE'TJES

GINNEKEN

N.V. Wijnhandel ELSEVIER & ZOON

Telef. 1068. Raadhuisstraat 17. GINNEKEN

Na zes uur ons filiaal Telef. 2090. 5109

Speciaal adres voor fijne Bordeauxwijnen. — Leveringen voor onze Koloniën geschieden franco zonder verhooging. Leden van „Oost en West“ genieten 5 pCt. korting.

zooveel interessants tegengekomen, dat men niet langer stilstaat bij de vraag of de uitgave van het werk in dezen omvangrijken vorm al of niet verantwoord is. Want het is wel een zéér groote attractie van het boek: het is niet alleen van groote documentaire beteekenis voor den econoom, het bevat ook voor den leek, voor den in het Indische leven belangstellenden lezer vele aantrekkelijke gedeelten. Men kan jaren in Indië hebben vertoefd, zonder dat men iets van Zuid-Sumatra heeft gezien of er ook maar iets over heeft gehoord. De Lampoengsche districten zonderen wij in dit opzicht uit; die komen tegenwoordig vaak genoeg aan de orde. Van Palembang... nu ja, van Palembang weten wij, dat er tegenwoordig een nogal zonderlinge burgemeesterskwestie aan de orde is. Djambi is voor velen niet meer dan het land van den opstand, Benkoelen is de naam van het gewest, waar wijlen Wesbenek dien- de..... Dat is zoo ongeveer het beknopte beeld van Zuid-Sumatra voor zeer velen. En nu komt de heer Wellan met dit prachtige werk en hij heeft meer dan vijf honderd bladzijden nodig om een eenigszins volledig beeld van Zuid-Sumatra op te bouwen. Uit het „Voorbericht“, dat hij het boek meegaf, blijkt dat hij heeft kunnen profiteren van de medewerking van verschillende andere Zuid-Sumatrakenners, waardoor op bepaalde gebieden de documentaire uiteraard aanzienlijk moest winnen. Hoe zwaar gedocumenteerd menig hoofdstuk ook is, toch is het geheel een Handboek gebleven van groote praktische bruikbaarheid. Het werk heeft het karakter gekregen van een „economisch“ overzicht, zoowel wat betreft de Europeesche als de inlandsche bevolking, en waarbij het woord „economie“ in de meest uitgebreide beteekenis van „Volkshuishoudkunde“ moet worden opgevat.

Naast de hoofdstukken, die meer speciaal de voortbrenging, de verdeling en het gebruik der voor de bewoners dezer streken nuttige goederen behandelen, werd de noodige aandacht besteed aan de natuurlijke gesteldheid van het land en aan zijn bewoners. Men vindt er zoowel de ligging ten opzichte van andere landen en langs de groote handelswegen der wereld in behandeld, de toegankelijkheid en de rijkdommen van den bodem als de samenstelling der bevolking, haar dichtheid, de gebruiken en gewoonten bij de bewoners in zwang, hun gezondheidstoestand, hun aard, hun karakter en aanleg, terwijl ook aan bestuur en rechtswezen omstandig aandacht is geschonken. Het werk is aldus geworden een rijk gedocumenteerd en met inzicht doorgevoerde compilatie van al hetgeen tot dusver over Zuid-Sumatra werd gepubliceerd, aangevuld met enkele, van verschillende autoriteiten uit Indië ontvangen gegevens en, last not least, met de oorspronkelijke bijdragen betreffende: Geologie, samengesteld door den oud-directeur van Gouvernementsbedrijven, Ir. P. Hövig, Bodemgesteldheid door prof. dr. E. C. Jul. Mohr en Fauna door Prof. Dr. L. F. de Beaufort. Eenige zeer bekende figuren op het gebied der koloniale wetenschappen hebben den heer Wellan bijgestaan, wij noemen prof. dr. L. Ph. le Cosquino de

Bussy, prof. L. van Vuuren, dr. C. Braak, dr. Th. G. E. Hoedt, prof. dr. J. P. Kleiweg de Zwaan, prof. dr. N. J. Krom en prof. mr. C. van Vollenhoven. Dank zij deze medewerking van zoovele deskundigen en zeker ook dank zij de wijze waarop de heer Wellan de zeer uitgebreide stof heeft ingedeeld en gerangschikt, mag men met het volste recht zeggen, dat dit werk er in belangrijke mate toe zal bijdragen waarachtige belangstelling op te wekken voor land en volk van Zuid-Sumatra.

Wij wezen er reeds op van hoeveel nut dit werk kan zijn voor hen, die zich op economisch gebied voor wat betreft Zuid-Sumatra nader moet oriënteren. Het wordt hem in velerlei opzicht gemakkelijk gemaakt. Een uitvoerige bronnenstudie wordt hem bespaard, want dit werk, dat tot Augustus 1932 volkomen „bij“ is, sluit aan op de reeds eerder als uitgaven van het Zuid-Sumatra-Instituut verschenen Overzichten van de literatuur der gewesten Bengkoelen, Djambi, de Lampoengsche Districten en Palembang, eveneens door den heer Wellan verzorgd. Deze overzichten zagen in twee deelen het licht, respectievelijk loopende tot einde 1915 en einde 1925. Zij zagen in Den Haag het licht in 1923 en 1928. Achter in het nieuwe werk van den heer Wellan staat als verschijningsjaar voor het eerste deel aangegeven 1932, maar het is duidelijk, dat dit een drukfout is en dat in plaats van 1932, 1923 gelezen moet worden. In 1919 zag bovendien nog eveneens als uitgave van het Instituut, het licht „Overzicht van Zuid-Sumatra“, door G. F. de Bruyn Kops, welke uitgave echter reeds lang is uitverkocht. In dit nieuwe werk, Zuid-Sumatra betreffende, is vooral ook van groote waarde de omstandigheid, dat zoovele cijfers en gegevens, ook uit particuliere bronnen afkomstig, vrijwel tot op den huidige dag bij zijn, waardoor een gaaf overzicht is verkregen van de wijze waarop de maatschappij in deze gebiedsdeelen zich aan de gevolgen van de economische depressie heeft aangepast. Vooral in dit verband mag men den heer Wellan erkentelijk zijn voor de wijze waarop hij de beschikbare gegevens heeft verwerkt.

Wie, buiten het gebied der economie, meer wil weten over het leven der inheemsche bevolking van Zuid-Sumatra, zal in dit boek gegevens vinden, die hem in elk opzicht bevredigen kunnen. Aan de ras-samenstelling is een afzonderlijk hoofdstuk gewijd, waarin in de eerste plaats aandacht wordt gevraagd voor de Koeboe's, het ietwat zonderlinge, zeer primitieve volkje, dat diefstal niet kent, — omdat niemand iets bezit! —, en dat een groter afkeer van water aan den dag legt. Gevolg, dat de Koeboe's erg onrein zijn en meestal aan huidschurft lijden....

Voor den leek vooral interessant zijn de bladzijden, gewijd aan huwelijk en echtscheiding en aan de economische gevolgen van de verschillende huwelijksinstellingen in Zuid-Sumatra. Nergens treft men naast elkaar zoovele huwelijksvormen aan, in de meest uiteenlopende stadia van ontwikkeling en met zoovele nuanceeringen en overgangsvormen als juist in dit gedeelte van Sumatra. Gedeeltelijk is dit toe te schrijven aan de drie hier bestaande verwantschapstelsels, — moederrecht, vaderrecht en ouderrecht —, maar in hoofdzaak aan de meer of minder strenge toepassing van de oorspronkelijke adatinstellingen, afhankelijk van de mate waarop de culturele en intellectuele ontwikkeling, zoomede de Islam verder of minder ver is doorgedrongen. In deze bladzijden vinden wij veel terug van hetgeen prof. Wilkens heeft geschreven over de zeden en gewoonten bij de inlandsche stammen in Zuid-Sumatra. Ook de staking als wettig onderdeel van de huwelijksceremonie vinden wij hier vermeld. Om de vele van het bruidschathuwelijk verbonden beslomeringen te ontkomen, de kosten tot een minimum te beperken en de wederzijdsche ouderen te verplichten spoedig een beslissing te nemen, bestaat nog het, — in vele streken meer varieerend —, gebruik, dat het meisje met den jongeling ontvlucht, waarna zij onverwijd in het huwelijk moeten worden verbonden. Men spreekt dan van „lari nikah“ of „schaahuwelijk“. In oude tijden moet schaking als een misdrijf zijn beschouwd, thans evenwel heeft zij een gemoedelijken vorm aangenomen, zoodat zelfs schakingen geschieden met medeweten en oogluikend toelaten van de ouders. De schaking speelt nog altijd onder de plechtigheden, welke tot een huwelijk moeten leiden, een zeer belangrijke rol. Geleidelijk is zij echter een bloote ceremonie geworden, die nauwelijks meer begrepen wordt.

Ook over de economische gevolgen van de verschillende huwelijksvormen treffen wij interessante bijzonderheden aan. Hoewel polygamie geoorloofd is, is monogamie regel en polygamie uitzondering, hetgeen wel hoofdzakelijk zal moeten worden toegeschreven aan een tekort aan vrouwen. Cijfers, als resultaat van de volkstelling van 1940 worden hierbij naar voren gebracht, waaruit men alweer ziet, hoe in dit werk van de nieuwste gegevens wordt gebruik gemaakt. Dit valt

trouwens herhaaldelijk te constateeren en vooral ook hierom is deze nieuwste uitgave van het Zuid-Sumatra Instituut ons, en velen met ons, van harte welkom.

H. Veerman en Zonen te Wageningen, hebben het werk op royale wijze in het licht gegeven; typografisch is er zeer veel zorg aan besteed. Het is een pracht-uitgave geworden, met een schat van materiaal, gerangschikt op een wijze, die de waarde ervan nog aanzienlijk heeft verhoogd en die van steeds grootere beteekenis zal blijken nu de gewesten van Zuid-Sumatra ook in steeds toenemende mate, in de eerste plaats op economisch gebied, de openbare belangstelling vragen.

Suriname. Het goudbedrijf.

In vroegere jaren was de trek groot naar de binnenlanden om aan de ontginning van goud te doen. Dat komt omdat men het mooie van het landbouwbedrijf niet inzag.

Men denkt dat meer geld kan verdiend worden met de beoefening van andere takken van bestaan, maar daardoor wordt men niet zoo makkelijk zelfstandig. Men moet alleen maar meer eerbied hebben voor den landbouw, doch niet meenen dat iedereen zoo maar in eens landbouwer kan worden. Niet als geen brood meer te verdienen is bij de andere bedrijven, dan maar een grondje vragen en landbouwer zijn. Die dwaze gedachte heeft velen in het ongeluk gestort en in velen een haat doen opvlammen tegen den landbouw.

Hoe meer men ziet van het land, hoe verder men in het binnenland doordringt, hoe meer men ziet welke ontzaglijke hulpbronnen het land bezit, des te meer staat men verbaasd, dat een land zoo wonderbaarlijk rijk, tot zooveel dingen in staat, zoo verwaarloosd is en daardoor betrekkelijk zoo achteruit. De goudrijksdom van onzen nabuur Fransch Guyana trok de aandacht van Gouverneur van Sypensteijn, in de kolonie aangekomen in 1873. Hij vroeg zich af of Marowijne, vlak bij Cayenne gelegen, ook niet even rijk aan goud zou zijn. Bodemonderzoek werd ingesteld, op de concessies werden kwartsgangen ontdekt, de exploitatie kwam in vollen gang en er was veel geld te verdienen door hen die den landbouw verlieten om daarin een beter bestaan te hebben.

De eigenlijke Goudzone lag echter diep in de binnenlanden en was daardoor moeilijk te bereiken, de soela's en stroomversnellingen moesten met levensgevaar worden overgetrokken en daarom liet Gouverneur Van Sypensteijn in 1876 een aanvang maken met het openkappen van een tracé Suriname—Marowijne. Langs deze tracé, rivieren en kreeken werden toen tal van goudconcessies uitgegeven. Honderden goudzoekers trokken naar die goudconcessies en velen keerden weldra met rijke goudvondsten terug. Het een en ander bracht mee een tijdperk van welvaart en groote sommen vloeiden in 's lands kas. Later kwamen gevormde maatschappijen om goud op groote schaal te ontginnen, daar de goudrijksdom van de Kolonie groot opzien in het Moederland en ook in het buitenland baarde. Zoo kwamen er tot stand, o.a.:

1. Guyana Goudconcessie.
2. Saramacca Company.
3. The Barr Robertson Company.

De financiers vatten toen het plan op om naar de Lawagoudzone een stoomtram aan te leggen.

De uitvoer van goud en de waarde hiervan bedroeg:

1900	1093840 K.G.,	waarde f 1640761,—
1910	1215145 „ „	„ 1664748,—
1920	80688 „ „	„ 110612,—
1930	88241 „ „	„ 132361,—

Kleinbedrijf. Nadat de verschillende goudondernemingen besloten hadden te staken met het ontginnen, door het dure vervoer van machinerieën en benodigde levensmiddelen naar de binnenlanden, werden de meeste goudconcessies bij gedeelten in onderhuur afgestaan aan personen die reeds in het goudbedrijf als arbeiders werkzaam waren. Het vroegere placent de Jong, dat om zijn goudrijksdom zoo bekend stond en dat tevens gunstig lag nabij den spoorweg, was gedurende het geheele jaar in handen van onderhuurders. Die lieden, in den regel meewerkende, haalden hun bestaan uit den bodem. In Juli 1932 werd aldaar een schacht ontdekt en spoedig werd daaruit gehaald een vondst van 40 K.G. Voor den onderhuurder „Gever“ (ik zou hem in deze noemen „Nemer“) was dat een kapitaal van plm. f 40.000 en voor de kolonie daarbij een mooie reclame, dat de Kolonie over een goed goudhoudenden bodem beschikt. Verwacht werd dat er meerdere vondsten daaruit zullen uitkomen.

In December 1932 werd op het vroegere placent La Fortuna ook door onderhuurders in twee maanden 7 K.G. goud gewonnen.

De goudproductie die na 1910 was gaan verminderen neemt in de laatste jaren weer toe. Van Gouvernementswege wordt de prikkel tot goudontginning bevorderd door aan de werkelozen die naar de binnenlanden

wenschen te trekken, geldelijk steun te verlenen en ook door een premiesysteem. Daar gloort in 't verschiet een klein lichtje, een sterretje der hope; God geve dat voor onze rijke en toch zoo arme kolonie weldra het volle licht opga van welvaart en voorspoed.

H. J. W.

De wonderen van een geneeskrachtige bron.

De Nederlanders in Indië staan meestal vrij sceptisch tegenover de wonderdoende werking, welke de bevolking aan de door haar ontdekte geneeskrachtige bronnen toeschrijft.

Ten onrechte — in sommige gevallen. Wij vonden er een typisch voorbeeld van.

Op Samosir, het door de Bataks bewoonde eiland op Sumatra, komt veel door oogziekten veroorzaakte blindheid voor. Het meest onder de vrouwen, omdat die het eten koken boven een vuur van harshoudende varens, in huizen; waar zelfs een gat om den rook af te voeren ontbreekt. Daardoor worden vele vrouwen op betrekkelijk jeugdigen leeftijd ongeneeslijk blind.

Dr. J. Tyssen, de bekende oogarts, heeft een reis naar Samosir gemaakt en daar vele oogoperaties met succes verricht.

Het geld voor deze reis kreeg deze medicus, naar hij aan de Deli Crt. vertelde, uit het Barakka-fonds, dat zijn oorsprong vindt in een geneeskrachtige bron, welke geruimen tijd geleden in Barakka werd ontdekt. Duizenden trokken erheen om zich in het, naar de bevolking geloofde, geneeskrachtige water te baden, en de opeenhooping van menschen werd zoo groot, dat het bestuur maatregelen moest nemen om de hygiënische gevaren aan deze onderneming verbonden, zoo veel mogelijk te beperken. Ter dekking van de onkosten werd van elken hader een dubbeltje entree geheven; uit het daardoor ontstane fonds was nog een paar duizend gulden beschikbaar, welke den heer Tyssen werden verstrekt.

Misschien was het water van de bron niet zoo geneeskrachtig, als de bevolking wel meende, doch het fonds heeft het in elk geval mogelijk gemaakt dat, lang nadat de bron zelf was opgedroogd, door een medicus operaties werden verricht waaraan vele Batakkers het herstel van hun gezichtsvermogen danken. (N. R. Crt. 18-2-33, Avndbl.)

Leeszaal.

Aankondiging, ten behoeve onzer leden, van ontvangende lectuur.

Het kruis der Leprozen, Pro- en Contra in en buiten den Volksraad, 1932, door dr. D. Mulder, Dir. Med. Rad. Instituut, Bandoeng;

In een Oosterschen Rozentuin, door Inayat Khan, uit het Engelsch vertaald door Ina Boudier-Bakker. (Uitgave van de N.V. Uitgevers Maatschij A. E. Kluwer, Deventer);

De organisatie der politie in Nederlandsch-Indië; proefschrift van C. G. E. de Jong (Uitgave „Luctor et Emergo“, Leiden);

Ethnologische economie en de studie van het economische leven der inheemsche bevolking in het Oosten van den Indischen Archipel en Nederl. Nieuw-Guinee; proefschrift van N. W. Bruijn. (Uitgave Drukkerij J. H. Paap & Zn, Weverstraat 41, Arnhem).

Gedenkboek: Ter herinnering aan Dr. Leo Simons, 1 Augustus 1862—11 Juni 1932. (Uitg. N.V. Maatschij tot verspreiding van goede en goedkope lectuur (Wereldbibliotheek) Amsterdam—Sloterdijk 1933.

Steun aan werklozen in Nederlandsch-Indië.

(Postgiro Nr. 198000).

Het Crisis-Steuncomité voor Nederlandsch-Indië, Postgiro Nr. 198000 heeft van 20 October 1932 tot en met 15 Februari j.l. in totaal ontvangen een bedrag van f 973.15.— Sedert het Comité zijn werkzaamheden begon, is ten behoeve van de werklozen in Nederlandsch-Indië gestort een bedrag van f 14.344.80, waarvan f 14.000.— naar Nederlandsch-Indië is overgemaakt.

Het eerstgenoemde bedrag van f 973.15.— bevat de stortingen van:

Prof. D. G. S. f 250; Weekblad De Zakenwereld f 35.—; M. L. M. f 2.—; Ir. J. F. d. G. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Dr. J. C. K. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; G. J. v. R. f 4.—; F. B. f 10.—; J. W. d. B. K. (maandelijkse bijdrage) f 250; Mevr. d. Wed. H. Ph. t. M.—M. f 250; Weekblad De Zakenwereld f 38,50; L. A. v. G. f 250; F. W. R. f 250; C. P. f 5.—; f 1.—; f 5.—; Prof. Ir. J. H. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; W. S. v. d. S. f 5.—; P. W. v. D. f 5.—; Mevr. H. H. M. D.—F. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; A. W. A. M. f 5.—; Mej. A. S. W. f 5.—; O. M. G. f 5.—; A. H. M. G.

f 250; Mevr. F. M. W.—Z. f 1.—; Mevr. P. L.—D. f 20; J. E. W. v. G. V. f 250; H. L. H. f 2.—; Weekblad De Zakenwereld f 5.—; J. H. f 10.—; R. v. W. f 250; H. H. f 6.—; G. H. V. S. (door tussschenkomst Oost en West) f 5.—; Dr. W. C. K. (door tussschenkomst Oost en West) f 5.—; E. S. d. K. f 250; Weekblad De Zakenwereld f 35.—; O. L. H. f 5.—; A. V. f 5.—; K. P. f 5.—; E. E. I. L.—M. (maandelijkse bijdrage) f 3.—; Mevr. d. Wed. E. A. C. J. v. H.—N. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Mevr. E. S. R. (maandelijkse bijdrage) f 3.—; A. J. H. E. f 10.—; F. L. W. R. v. O. (maandelijkse bijdrage) f 250; Dr. J. H. J. f 25.—; I. W. f 125.—; d'A. G. f 10.—; J. A. L. f 5.—; Wed. L. A. B.—J. P. P. f 5.—; Mevr. A. G. S. B.—V. f 10.—; Ir. J. W. d. B. K. (maandelijkse bijdrage) f 250; D. S. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Dr. J. C. K. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; G. J. v. R. (maandelijkse bijdrage) f 4.—; Weekblad De Zakenwereld f 10.—; G. F. d. B. K. f 5.—; J. H. f 10.—; O. M. G. f 5.—; L. A. v. G. (maandelijkse bijdrage) f 250; Hr. A. W. A. M. f 5.—; Mevr. H. H. M. D.—F. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Mevr. J. S. S. F. (maandelijkse bijdrage) f 250; A. H. M. G. (maandelijkse bijdrage) f 250; Mej. A. S. W. f 5.—; Dr. W. C. K. (door tussschenkomst Oost en West) f 5.—; Weekblad De Zakenwereld f 5,45; Mevr. d. Wed. A. A. B.—B. f 25.—; H. L. H. f 1.—; Prof. Ir. J. H. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; F. L. W. R. v. O. (maandelijkse bijdrage) f 250; W. v. E.—E. f 25.—; D. S. f 5.—; Bridgepot wijlen Mevr. 1e C. Kl. e.a. f 31; Weekblad de Zakenwereld f 9,50; J. M. v. G. f 2.—; Hr. d'A. G. f 5.—; O. L. H. f 5.—; E. S. d. K. f 2.—; A. V. f 5.—; E. E. I. L.—M. (maandelijkse bijdrage) f 3.—; Mevr. d. Wed. E. A. C. J. v. H.—N. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Wed. F. J. S. f 10.—; Mej. H. S. f 5.—; Weekblad De Zakenwereld f 2,50; G. H. V. f 5.—; Ir. J. F. d. G. f 15.—; Hr. M. f 5.—; G. J. v. R. (maandelijkse bijdrage) f 4.—; Dr. J. C. K. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; G. W. d. V. f 10.—; Ir. J. W. d. B. K. f 250; Mevr. J. N.—P. f 7,50; L. A. v. G. (maandelijkse bijdrage) f 250; De Zakenwereld f 12,70; Prof. Ir. J. H. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; A. H. M. G. (maandelijkse bijdrage) f 250; Mevr. H. H. M. D.—F. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Mevr. J. S. S. F. (maandelijkse bijdrage) f 250; R. v. W. f 250; Dr. J. H. J. f 25.—; Mej. A. S. W. f 5.—; Mevr. d. Wed. C. G. T. S.—v. d. S. (3-maandelijkse bijdrage) f 25.—; Dr. W. C. K. (door tussschenkomst Oost en West) f 5.—; Mevr. E. S.—R. f 250; H. L. H. f 1.—; J. S. (door tussschenkomst Oost en West) f 10.—; F. L. W. R. v. O. (maandelijkse bijdrage) f 250; O. L. H. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; E. S. d. K. (maandelijkse bijdrage) f 1.—; A. V. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Dr. W. G. B. f 7,50; Mevr. d. Wed. E. A. C. J. v. H.—N. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; E. E. I. L.—M. (maandelijkse bijdrage) f 3.—; A. J. H. E. f 5.—; Hr. d. A.—G. f 5.—; E. N.—V. f 250; Dr. J. C. K. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; G. J. v. R. (maandelijkse bijdrage) f 4.—; Ir. J. W. d. B. K. (maandelijkse bijdrage) f 250; L. A. v. G. f 250; A. W. M. f 5.—; Mevr. H. H. M. D.—F. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Mevr. J. S. S. F. (maandelijkse bijdrage) f 250; Mej. A. S. W. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; A. H. M. G. (maandelijkse bijdrage) f 250; H. L. H. f 1.—; Prof. Ir. J. H. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Wed. F. J. S. f 10.—; Mevr. C. M. H. A. J.—A. f 5.—; E. S. d. K. (maandelijkse bijdrage) f 1.—; A. V. (maandelijkse bijdrage) f 5.—; Mevr. d. Wed. E. A. C. J. v. H.—N. maandelijkse bijdrage) f 5.—; E. E. I. L.—M. (maandelijkse bijdrage) f 3.—.

Van Week tot Week.

Van Vrijdag 17 tot Donderdag 23 Februari.

Het overleg tussschen de Regeering en de demissionaire 2e Kamer over de koloniale begrotingen werd begonnen. Die van Suriname werd afgehandeld, die van N. O. I. wordt besproken.

De tentoonstelling van schilderijen van H. M. de Koningin werd op 23 Februari te 6 uur n.m. in het Kunstkringgebouw door den G. G. geopend.

Onder groote belangstelling heeft de Com. der Zee-macht in N. I. den 20sten dezer in den Volksraad een voorloopige uiteenzetting gegeven omtrent het voorgevallene op De Zeven Provinciën, gebaseerd op de voorloopige resultaten van het onderzoek.

De discussie werd op enkele uitzonderingen na, aangegrepen ter uiting van gevoelens van aanhankelijkheid en van veroordeeling der mite-rijen.

De Volksraad verwierp art. 4 van het initiatiefvoorstel tot wijziging van de Volksraad-positieregeling

Kleding Meubelen Tapijten enz.
in 12 MAANDEN zeer discrete behandeling
DE CENTRALE WARENMAGAZIJNEN
N.Z. VOORBURGWAL 312 - AMSTERDAM
Roos & van der Kolk
GED. BURGWAL 45 DEN HAAG

5029

Abonneert U op:

en

Adverteert in:

Het Katholieke Dagblad van
den Haag en Omstreken**DE RESIDENTIEBODE**

TORENSTRAAT 27 — DEN HAAG

Telefoon 116120

5394

Een boterham met
HENSING'S ROOMBOTER

is een ware lekkernij.

Belegt ze nu nog met

5327

HENSING'S KAAS

of

FIJNE VLEESCHWAREN

en U hebt het toppunt van smakelijkheid.

M. HENSING, Van Hoytemastraat 113. Telefoon 775284.

Dit handelsmerk

garandeert kwaliteit

Gratis door Nederland

Reizen onze 5 ponds Pakketten
Prima Gemeleerde**Indische Thee**

Want zij worden franco toegezonden

Prijzen per pond:
f 1.20 tot f 1.80

Vraagt monsters bij: 5280

Producten Detailhandel „Harav“
VOORBURG

Broekslootkade 3 — Telef. 771772

Passage 82 - PATO-W.S.M.

Tel. 115384

Tel. 396033

5292

**Luxe Touring-Cars voor
elk gewenscht gezelschap**

Een echt Engelsche

Afternoon Teaschenken wij in een
interessant rustig
antiek milieu.The Antique Tearoom, 117 Noordeinde Telefoon 114066
Den Haag 5334LEDEN VAN OOST EN WEST!
UW AANGEWZEN ADRES IS:**Electrische Wasch- en Strijkinrichting****E. DE KONING**

FLORIS HEERMALESTRAAT 22

UTRECHT

Postrekening 111296

5272

UITZENDING VAN DINERSL. S. Stelt U prijs op een goed bereid diner?
Bestelt Uw maaltijden dan bij: 5297**FIRMA H. J. LOS** Telefoon 556389
b. g. g. 555345

waar alles met eerste klas ingrediënten wordt bereid.

— Berkenboschblokstraat 2, Scheveningen —

Vlugge bediening.

Concurrerende prijzen.

**VOORLICHTING en BIJSTAND in ALLE
FISCALE AANGELEGENHEDEN**
J. A. MONOD DE FROIDEVILLE
BELASTINGADVISEUR 5615
Ook Indische Inkomsten- en Vermogensbelasting
van 9-12 en 2-5 uur
te 'S-GRAVENHAGE, Juliana van
Stolberglaan 125 — Telefoon 7704/1 —

waardoor het daggeld der leden, door een jaargeld zou zijn vervangen. Daarop werd het voorstel bij monde v. d. h. De Hoog door de voorstellers teruggenomen;

verwierp de considerans van het voorstel tot opheffing van den Raad van Justitie te Padang, waarmede werd aangenomen dat het geheele voorstel verworpen was;

heeft het geamendeerd ontwerp centrale-motorvoertuigenbelasting aangenomen, nadat een motie om den benzineaccijns met 1 ct. per L. te verhoogen en een amendement om het aandeel van den Lande aan de regentschappen ten goede te doen komen verworpen, daarentegen een amendement tot het verlenen van tegemoetkoming aan de dessa's over welke wegen een minder intensief autoverkeer bestaat en een voor een mildere regeling der belastingverhooging voor taxi's, aangenomen werden.

Aangenomen werd voorts: de verhooging van den post voor het Kantoor van Arbeid met ruim f 54.000;

Het initiatiefvoorstel, waarbij wordt verzocht de Verband-suikerordonnantie vast te stellen bij algemeen maatregel van bestuur;

De aanvullingsbegroting voor landbouw (het zenden van een ambtenaar naar Zuid-Arika) z. h. s.;

Een voorstel tot opheffing van de kleine welvaartscommissie.

De regeeringsgemachtigde voor financiën deelde mede, dat de reg. de mogelijkheid van een geleidelijke invoering der verhooging der motorvoertuigenbelasting aanneemt, speciaal voor taxibedrijven.

Bij de werkloosheidsdebatten heeft de regeeringsgemachtigde meegedeeld, dat in Dec. 1930 het reële aantal Europeesche werklozen zonder non-valeurs, 2400 bedroeg. Dit aantal is thans gestegen tot 5520. Het normaal aantal employés in de suiker-industrie bedraagt 5700 en zal op het einde van 1933 waarschijnlijk zijn teruggedrongen tot 700. De uitkeeringen door particuliere comité's bedroegen in Januari 1932 f 18.000 per maand, en waren in December j.l. gestegen tot f 50.000 per maand.

De nieuwe Kindertoelagenregeling, op 13 Febr. in den Volksraad bekend gemaakt, is officieel vastgesteld.

De Javasche Ct. bevatte een Gbsl., steunend op de bevoegdheid, ontleend aan de ordonnanties van 24 Jan. 1905 en 5 April 1918, waarbij tot nader order wordt verboden het door middel van de drukpers verspreiden van berichten omtrent bewegingen van troepen of schepen, behorende tot de land- of zeemacht.

Daar het onmogelijk bleek twee Inlandsche vacatures in den gemeenteraad van Modjokerto langs normalen weg te bezetten, heeft de gouv. van Oost-Java den wedono-kotta van Modjokerto tot raadslid benoemd, terwijl de heer Soeroso werd ontheven van zijn functie van tweeden loco-burgemeester en vervangen door den I. E. V.-er Klay.

De bezuinigingscom. heeft uitgewerkte voorstellen ontvangen tot opheffing van de Landbouwscholen te Buitenzorg en Soekaboemi en concentratie van het landbouwonderwijs op de cultuurschool te Malang, welke dan aansluiting krijgt op de Middelebare Landbouwschool.

In den ter S. O. opgerichten Sultansbond, waartoe aanvankelijk toetraden de Sultans van Deli, Langkat, Serdang, Asahan, Koeala enz., werden in den laatsten tijd ook vele personen opgenomen, die daarin niet thuishooren. Hiermede gaat de regeering niet accoord. Verder heeft zij geen bezwaar tegen onderlinge samenwerking der zelfbestuurders, doch wenscht deze op andere basis dan tot dusverre geschiedde.

Het is te verwachten, dat de reorganisatie van den bond en de oplossing der moeilijkheden ter S. O. spoedig zullen geschieden. Het verzoek van den sultan van Langkat om te Tandjong Poera weer een ass.-res. te plaatsen, zal waarschijnlijk

worden ingewilligd in verband met de wenselijkheid om dezen zelfbestuurder een ervaren adviseur ter beschikking te stellen.

De Sultans van Deli en Serdang en de Teungkoeregent van Asahan zullen binnenkort naar Batavia worden opgeroepen.

De te Batavia gehouden suikervergadering werd o.a. bijgewoond door de dir. v. d. dep. v. landbouw en B. B.

De heer Paerels onderschreef het in suikerkringen heerschende oordeel, dat voor een snelle saneering van de suikerpositie een zeer belangrijke plantrestrictie voor 1933 vereischt is. Niettemin moet worden geconcludeerd, dat de ingediende plantplannen, welke aanmerkelijk lager zijn dan 17 % van een normalen aanplant, niet voldoen aan het minimum voor de instandhouding van de volkshuishouding, weshalve de heer Paerels bij het dagelijksch bestuur van de N. I. V. A. S. zal aandringen op meerderen aanplant. Het plan zou n.l. zijn, om voor den oogst van 1934 de totaal-aanplant te beperken tot 50.000 bouws en die te doen verwerken door 30 fabrieken.

In verband met het verzoek van de Vorstenlandsche Landbouwver. om een sterke reductie op de pachtsommen voor suikerrietgronden, welke niet meer beplant worden, schijnt dat overwogen wordt, den ondernemers een contraprestatie te verzoeken, vermoedelijk in den vorm van prijsgeving van eigendomsrechten op waterwerken.

Een communiqué, opgenomen in de Javabode, meldt: Onder leidende figuren in de politieke zoowel als bedrijfs wereld te Batavia bestaat het voornemen, zich op een nader te bepalen wijze te wenden tot de kiezers in Nederland met het verzoek, bij de komende Kamerverkiezingen niet op de candidaten der S. D. A. P. te stemmen, in verband met het gevaar, dat voor Nederl.-Indië gelegen is in de mogelijkheid van eventueele versterking van den invloed dier partij op de regeering. Men wil hierbij uiting geven aan de gevoelens, welke de welgezinde Europeesche en Inlandsche en Chineesche ingezetenen bezielen.

Tot secr. v. h. Atg. Landbouwsynd. is als opvolger van den tegenwoordigen titularis Jhr. mr. W. J. de Jonge benoemd de heer dr. W. A. F. Stokhuyzen, procuratiehouder der fa. Tiedeman en Van Kerchem. Jhr. mr. W. J. de Jonge zal door het bestuur van het landbouwsynd. aan de ledenvergadering worden voorgesteld als opvolger van mr. H. H. C. Hart, als voorzitter van het syndicaat.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Sumatraansche Weefsels.

Sumatra is wel het eiland van den Indischen Archipel, waar de grootste verscheidenheid van de fraaiste Indonesische handweefsels hun oorsprong hebben gevonden, waaronder de fijnste en rijkste soorten.

Dit is natuurlijk in de eerste plaats te danken aan het aangeboren kunstgevoel der inboorlingen van zoo verschillende rassen en graden van ontwikkeling over dat uitgestrekt gebied verspreid, die ieder ook in hunne kunstuitingen speciale eigenschappen vertoonen, mede naar gelang van hun financieele omstandigheden.

Naar algemeen bekend is, zijn Oosterling prachtlievend van aard, dit komt vooral in hun kleeding en opschik tot uiting, vanzelf dus ook in de eigen-gemaakte weefsels. In landstreken, die vroeger zeer vermogend waren, als Atjeh, Palembang, Assahan, de Pandangsche Bovenlanden werden — en worden gelukkig hier en daar nog — de fraaiste kleedingstukken van eigengewonnen zijde geweven, met echt goud- en zilverdraad doorschoten tot wonderschoone brocaten. In het standaardwerk van J. E. Jasper en Mas Pirugadie worden hiervan uitvoerige illustraties ook in kleuren gegeven. Belangstellenden, maar ook hun, die er voor voelen toenadering te zoeken met Indonesië, langs den geestelijken weg der kunst, bevelen wij de lezing en bestudeering van dit boek, naast andere geschriften van dien aard, ten zeerste aan.

Liefde en daadwerkelijke waardeering voor Indonesische kunst, speciaal voor de weefkunst, kan een bron van hoogstaand levensgenot zijn, zoowel

voor de deskundige bewonderaars, als ook voor de oprecht, naar waarde, bewonderden.

Zoodra men zich eenigszins op de hoogte gesteld heeft door de noodige lectuur, of als men de bedoelde weefsels reeds leerde kennen in het land zelf, dan stelt men het dubbel op prijs deze kunst ook in natura te kunnen bewonderen, daartoe is gelegenheid te over in de Europeesche Musea van Land- en Volkenkunde, gelukkig ook in de Nederlandsche, al komen ze door gebrekkige uitstalling, dikwijls nog niet altijd zoo goed tot hun recht als gewenscht zou zijn. Het Rotterdamsche Museum op de Willemskade is, jammer genoeg te klein, om zijn groote collectie Indonesische weefsels alle ten toon te stellen, en doet dit daarom bij gedeelten, wat ook zijn voordeel heeft, wanneer het op zoo uitnemende wijze geschiedt als daar het geval is.

Ook het „Koloniaal Instituut” te Amsterdam bezit groote schatten op dit gebied, vooral sinds de kundige directeur van zijn reis naar Indië, zulke pracht-exemplaren voor deze instelling wist aan te koop. Onder de nieuwe aanwinsten van het Instituut, in zijn jongste uitgave gepubliceerd, vinden wij ook een aanzienlijke collectie Sumatraansche weefsels, voornamelijk uit de Pasema, bij Palembang afkomstig, als schenking van den heer A. N. J. Th. à Th. van der Hoop. Zoo lezen wij o.a.:

„Een langwerpige geweven, zijden schouderdoek, donkerbruin van kleur. De korte zijden zijn voorzien van franje (ramboe), gemaakt van de donkerbruine tot koordjes gedraaide scheringdraden, aan den voet zijn deze koordjes omwonden met rood zijdedraad. Een der korte zijden is versierd met een extra franje, bestaande uit bundels wolachtige zijden draden van roode en witte kleur ter lengte van ongeveer 6 c.M.; aan den voet van deze extra franje zijn snoertjes bevestigd van pseudo-zilverdraad. De doek is versierd met suppletoir ingeweven versieringen in pseudo-gouden zilverdraad. Aan de zijde van de extra franje is een kepala ter breedte van 26 c.M., bestaande uit dwarse banen, waarin rijen ruit-, anker- en bloemmotieven en djantongs. Het middengedeelte van den doek is versierd met dwarsbanen en baantjes, waarin suppletoir zijn ingeweven rijen djantongs, ruiten, zandloopervormige figuren en bloemmotieven; tusschen deze dwarsbanen zijn op het donkerbruine fond drie of vier paren evenwijdige dwarslijnen van pseudo-zilverdraad ingeweven, waarbinnen twee evenwijdige lijnen van rood draad.

„Een langwerpige geweven schouderdoek, van inheemsche zijde zwart van kleur; geheel versierd met suppletoiren inslag van pseudo goud- en zilverdraad; langs de korte zijden zijn dwarsbanen van roode inslagdraden. De korte zijden zijn voorzien van een smalle franje (ramboe), gemaakt van de zwarte scheringdraden die tot koordjes zijn gedraaid. Voorts heeft een der korte zijden een extra franje van bundels hel gekleurde, wollige, roode en witte katoenen draadjes, groen gekleurde zijde en pseudo-zilverdraad. Op de korte zijden is een hoofd (kepala) aangebracht, bestaande uit rijen djantongs en ruiten. In het overmiddengedeelte zijn acht dwarsbanen, waarin rijen ruiten; tusschen deze dwarsbanen is de doek versierd met rijen bloemmotieven. Pasem Palembang.”

Voor oningewijden zegt zulk een eenvoudige, zij 't dan ook uitvoerige en zeer nauwkeurige beschrijving natuurlijk niet veel. Men moet de doeken van nabij, liefst op de hand, van alle zijden en met kennersoog kunnen bezichtigen, om ze naar waarde te kunnen schatten er er den invloed, als van ieder goed kunstwerk, van te mogen ondergaan. En dit kan men vanzelfsprekend nog het allerbest, door ze zelf te bezitten en in eigen omgeving in hun toekomstige, juiste plaats te geven, zóó, dat ze een dagelijksche oog- en hartsvreugde worden. Dergelijke weefsels uit een vrij groote hoeveelheid te kiezen, om er een voor zichzelf te koop en aan een ander ten geschenke te geven, kan men in Nederland, ja, in heel Europa, eigenlijk alleen in de Toonkamers van „Boeatan”, Heulstraat 19, Den Haag, waar men ook, zonder dadelijke koopplannen, altijd gelegenheid vindt op allerlei gebied der uitgebreide Indonesische kunstnijverheid en huisvlijt, zijn licht op te steken, thans wel in een kleine, vrij donkere ruimte, maar binnenkort, na uitvoering van „Boeatan's verhuizing naar het ruime pand op de Kneuterdijk 19, hopelijk veel beter.

Nu is er in Heulstraat 19 een kleine tentoonstelling van Sumatraansche weefsels, zoowel van de brocaten, o.a. uit Pagar Malam, Palembang af-

REISBUREAU LISSONE N.V.

AMSTERDAM

Leidschestraat 5 — Dam 10

BOEKT UW SCHEEPSPASSAGES NEDERLAND-INDIË
PER HOLLANDSCHE OF BUITENLANDSCHE LIJNEN

Gezelschapsreis naar Italië van 11 tot 20 April

REISBUREAU LINDEMAN N.V.

DEN HAAG

Groenmarkt 22 en bijkantoren

5033

komstig, oude *tjindé* van Muntok (Riouw), Lam-
pongsche Trouwsarongs, enz. enz.

Ook wordt thans in Heulstraat 19, juist wegens
de aanstaande verhuizing, groote uitverkoop ge-
houden, tegen zeer verminderde prijzen.

Men ga er, in elk geval, eens kijken!

De lokalen zijn open, van 10 v.m. tot 6 n.m. voor
het gebruik van rijsttafel met toebehooren, Indische
dranken en versnaperingen, iederen werkdag van
12—2 uur en des avonds van 6—8 uur behalve
des Maandags en Dinsdags, dan wordt om 6 uur
n.m. gesloten.

1) Jammer, dat de conservator aan wien deze
beschrijvingen waren toevertrouwd, de heer B. M.
Goslings, eerlang zijn taak aan het Instituut zal
neerleggen. Belangstellenden zullen hem altijd dank-
baar blijven om dit zijn consciëntieus en liefde-
vol werk. — Red.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers

Het weerlicht in het Oosten.

Waar Japan, ten rechte of onrechte, meent, dat zijn
bestaan samen hangt met de exploitatie-mogelijkheden
in China; waar een verbonden bufferstraat Mants-
joekwo, het in staat stelt strategisch sterke posities
in te nemen, zoowel tegenover China zelve als tegen
Sovjet-Rusland; en waar in een oorlog met Amerika,
al of niet verbonden met andere mogendheden, zijn
eenige kans om dezen met min of meer succes te voe-
ren, afhangt van den gestadigen toevoer van Chine-
sche grondstoffen, zonder welke het binnen korten tijd
à la merci zou zijn van zijn vijanden, daar koos het —
n. h. o. van het *Soer. Hbl.* (21/1 „De Week”, J. G. B.) —
den strategisch juiste weg door beslag te leggen op de
bronnen, welke die grondstoffen voortbrengen. Wan-
neer een land zich begeeft op den weg, door Japan ge-
kozen, dan kan het op dezen niet alleen niet terugtre-
den, het kan evenmin halverwege stilstaan. De kracht
der omstandigheden is tegen Japan; en waar het een
door en door vitaal en dapper volk is, zal het grijpen
naar het door honderdtallen van eeuwen beproefde
middel, om door zijn zwaard die omstandigheden te
zijn gunste te wijzigen. Het tracht mede door een
handige politiek het *divide et impera* in toepassing te
brengen. Het bezit der bronnen, waaruit Japan zijn
grond- en voedingsstoffen in China put, maken het
voor Japan noodzakelijk de overzeesche lijnen, waar-
mede die stoffen vervoerd worden, in bezit te hebben.
Het is daarom dat het land van de Rijzende Zon steeds
zulk een gewicht heeft gehecht aan het bezit van een
machtige vloot. Deze behoefde echter niet de grootte
te hebben van de Amerikaansche of Engelsche, omdat
haar taak is voor de eigen kusten te strijden. Japan
kon toestemmen in een verhouding als 3 : 5 : 5, mits
het kon verkrijgen dat Amerika afstand deed van zijn
aanspraken op het vestigen of verbeteren van zijn hulp-
bases in dat deel van den Stillen Oceaan (*Philippijnen*,
Guam). Het durfde zijn eisch niet uit te strekken tot
Singapore, welks bevestiging dus aan Engeland bleef
toegestaan. Toch gingen er daarna telkens stemmen
van verontwaardiging op in de Japansche pers, wan-
neer Engeland maatregelen nam ter betere versterking
van die basis, welke stemmen, pijnlijk doordringend
tot de ooren van Mac Donald's Labour-Kabinet, het
verrassende resultaat hadden, dat die maatregelen
werden onderbroken. Later hervat, hebben deze toch
nooit een omvang aangenomen, noodig om Singapore
tot veilige basis te maken voor een sterke vloot. Zoo-
lang Groot-Brittannië niet verkoos een permanente
bezetting van 75000 man in Singapore te leggen — en
dat zou het nooit willen — zou een uitbouw van
deze haven tot een eerste klasse oorlogshaven een
schreeuwende fout zijn, omdat men daardoor, reeds bij
den aanvang van een oorlog met Japan, een den In-
dischen Oceaan beheerschende superieure basis kant
en klaar in Japansche handen zou spelen. Het zou te
Washington reeds beklonken zijn, dat Singapore — in
geval van een conflict met Japan — ter beschikking
van een Amerikaansche vloot gesteld zou worden;
Amerika zou derhalve veilig zijn eisch op een basis in

den W. Pacific kunnen prijsgeven. De wijze van Sin-
gapore's verdediging maakt die toezegging echter illu-
soir. Zij, die meenen dat Engeland Amerika's zijde
zal kiezen in den aanvang van den oorlog, en dat de
Japansche vloot dien strijd niet zou aandurven, mis-
kennen de sterke defensief strategische positie van de
Japansche vloot, evenzeer als zij overschatten de
kracht van een verbonden Amerikaansch-Engelsche.
Waar het conflict op den duur niet beperkt kan blij-
ven tusschen Amerika en China eenerzijds, Japan an-
derzijds; waar meerdere factoren, men denke aan Sov-
jet-Rusland, zich zullen doen gaan gevoelen, zal Enge-
land de rol spelen, welke Amerika zoo wel is bekomen
in den Wereld-oorlog, zal het zijn oude „wait and see”-
politiek volgen. Amerika heeft de „bulk” van zijn vloot
vereinigd in den Stillen Oceaan; eerst als het overgaat
tot het zenden van die vloot naar *Pearl-Harbour*, zijn
basis midden in den Pacific, zal deze dreiging voor
Japan een casus belli kunnen zijn. Het *Soer. Hbl.* trekt
uit e. e. a. de conclusie, dat Japan geen schrede terug
zal gaan, noch voor beslissingen van den Volkenbond,
noch voor een bedreiging van Amerika. En verder, dat
die bedreiging, door Amerika in een daad omgezet, dit
land een der moeilijkste vraagstukken ter oplossing
zal geven, oit aan een maritieme mogendheid gesteld.
Internationale en Oostersche Onderwerpen worden
behandeld o.a. in *De Loc.* (23/1, blz. 15 „Weekberichten”)
en het *Soer. Hbl.* (16 t/m. 21/1, Correspondenties).

De strijd tusschen biet en riet.

De Amerikaansche Senaat vernietigde het veto van
Hoover, dat de president had uitgebracht over het ont-
werp inzake de *onafhankelijkheid der Philippijnen*.
Dit beteekent dat de suikerboeren uit Louisiana den
strijd hebben gewonnen. Volgens het *Bat. Nwsbl.* (19/1
„De waanzinnige wereld”, R.) moet het wel ieder niet-
belanghebbende als een dwaasheid voorkomen, dat de
regering van een groot land de Philippijnen buiten de
politieke staatsgemeenschap stoot, teneinde te kunnen
bereiken, dat het goedkope product in de toekomst
buiten de deur wordt gehouden. Thans wordt inder-
daad de mogelijkheid geopend voor zware heffingen
o.a. op Philippijnsche suiker en bescherming der plan-
ters in Louisiana.... doch om dit doel te bereiken zag
men er niet tegen op, de *status quo in den Grooten
Oceaan* met een handomdraaien te wijzigen!

In dit verband leze men: *De Sum. Post* (27/1 „De
dollar Amerika's vijand”).

De voorloopige raming van den aanplant van *Java-
suiker*, die dit jaar in den grond zal worden gebracht
op Java, belooft niet meer dan ongeveer een zesde van
de in 1930 beplante oppervlakte. Intusschen overwegen
Nederlandsche bietsuiker-belanghebbenden in Amerika
een suikerfabriek op te richten. Het *Bat. Nwsbl.* merkt
hierbij op dat, als uitgangspunt voor economische
samenwerking tusschen Nederland en Indië, in *Neder-
land* tot dusver blijkbaar slechts de handhaving van
het Nederlandsch afzetgebied in Indië aanvaard werd.
Want terwijl de Indische rietsuiker zich in de goe-
dangs opstapelde, ging de Nederlandsche Regeering
premies verleenen, teneinde de Nederlandsche *bietsuiker*
in het leven te houden.... En hield aldus Java,
berstend van voorraden, buiten de deur! En het
schijnt, dat de steun uit de Nederlandsche schatkist
voor de bietsuiker-belangen zóo gunstig was, dat zij
zich thans de weelde kunnen veroorloven van de stich-
ting eener suikerfabriek.... in Amerika!

Toekomst onzer suikerindustrie.

Men mag, na de *liquidatieperiode*, voor de naaste
toekomst van vermoedelijk een jaar of tien, een *suiker-
industrie in Ned.-Indië* verwachten met eene productie
van ongeveer 65% der tot dusver normale. Er zijn con-
cerns die reeds „kraken”, en men moet zich wennen
aan de gedachte dat een 50 à 60 fabrieken definitief
gesloten zullen blijven. De liquidatie brengt de beste
kansen — in het algemeen gesproken — voor de groote
fabrieken, dus die met eene maalcapaciteit van 15 tot
20.000 quintalen per 24 uren. Natuurlijk wordt dit punt
beheerscht door kostprijs en kapitaalcracht van het
concern. Zeer gevaarlijk wordt de situatie voor de
kleine fabrieken, dus met eene capaciteit van bijv.
10000 quintalen per etmaal, en die geheel op zichzelf
staan. Er zijn natuurlijk uitzonderingen, doch over het
algemeen zullen de slagen vooral in deze richting val-
len. Het verkeerde beleid van cultuurmaatschappijen

die geen voldoende reserves kweekten, is uit den aard
der zaak van groote beteekenis; de kaspositie be-
heerscht alles. Het moet vrijwel uitgesloten worden
geacht dat nieuw kapitaal in beduidende mate zal zijn
te vinden. Groote en goed geleide concerns verkeeren
in alle opzichten in betere positie, omdat zij vele een-
heden hebben en de restrictie dus beter kunnen door-
voeren, doch voor kleine fabrieken beteekent restrictie
onmiddellijk opvoering der kosten, hetgeen, als de prijs
laag blijft, den ondergang der fabriek of hare opslok-
king door een groot concern ten gevolge kan hebben.
Zoo — aldus besluit Z. zijne uiteenzetting in de *Java-
Bode* (18/1) — zal vermoedelijk het toekomstige beeld
der Javasuikerindustrie worden beheerscht door enkele
zeer groote concerns, derhalve: de banken. Eene ster-
kere herhaling van de gevolgen der suiker-crisis in
1885!

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (18/1 „Java-suiker-
oogst voor 1934”; 19/1 „Suiker-restrictie plannen”) en
het *Soer. Hbl.* (20/1, 3de bl. „Teleurstellingen in Britsch-
Indië van Suiker-employé's”; 21/1, 2de bl. „De Suiker-
industrie in Britsch-Indië”, J. G. B.).

Naar beter beleid?

De Loc. (16 t/m. 19/1 „Naar beter beleid?”) vestigt in
een viertal artikelen de aandacht op het advies der
begrotingscommissie. Feitelijk is de toestand van
Indië's financiën thans deze, dat wanneer Indië betref-
fende zijn schuldverplichtingen een zelfstandige po-
sitie zou innemen, het voldoen aan deze verplichtingen
reeds lang een onmogelijkheid zou zijn geworden.
Alleen door de omstandigheid, dat het moederland
door het verstrekken van voorschotten ten laste van
's Rijks schatkist in deze hulp verleende, was het moge-
lijk tot nu toe aan de schuldverplichtingen te blijven
voldoen. *Conversie der Indische schuld* is noodzakelijk,
in het bijzonder voor die leeningen, waarvoor een naar
de tegenwoordige verhoudingen zeer hooge rente wordt
betaald. *De saneering* vorderde weinig. Tot saneering
zijn groote middelen noodig als staking der stortingen
in een der fondsen; verdere verlaging der defensie-
kosten; invoering van een loonbelasting, een weelde-
belasting, een suikeraccijns; verdere vermindering der
uitkeeringen aan de locale ressorten; invoering van
een aardoliebelasting, enz. Eene meer belangrijke ver-
mindering der *personeelskosten* is slechts op drieërlei
wijze te verkrijgen: *1e.* door een taakinkrimping, met
name bij sommige uitvoerende diensten als de B. O.
W. en de voorlichtings- en opsporingsdiensten; *2e.*
door een wijziging van de doelstelling, welke o.a. op
allerlei controleerende diensten (accountantsdiensten,
rekenkamer, thesaurie, enz.) zou zijn toe te passen, en
3e. door een verlaging van het kwaliteitscriterium (aan
het personeel te stellen eischen van opleiding), welke
zoo veel mogelijk door de geheele administratie heen
zou zijn door te voeren en meer in het bijzonder op de
diensten, welke op de massa zijn ingesteld, zooals on-
derwijsverzorging, ziekenzorg, enz.

Ook *De Loc.* is van meening dat de groote verande-
ring gevonden moet worden in de *inrichting van het
geheele overheidsapparaat* en in het terugbrengen van
de landstaak naar het niveau van 's lands werkelijke
draagkracht, dat is van de *Indische draagkracht*,
welke voor talloze voorzieningen op *Westersch* niveau
niet toereikend is.

De *Java-Bode* schrijft over „Belasting aardolie” (19
t/m. 23/1, ir. *Twiss*), „Dagen van spanning” (21/1, Z.),
en „Kostbare geschillen” (24/1), het *Soer. Hbl.* over
„Doorgedraafd op de helling” (16/1, 2de bl. J. G. B. betr.
de bestuurshervorming), „Ernst der tijden” (17/1, 3de
bl.), „Koloniaal politiek” (19 en 21/1, 2de bl. v. W.) en
„Het fundament” (21/1, 2de bl. J. G. B. betr. de nota
over de bestuurshervorming), de *Deli Crt.* over „Volks-
raad en Bezuiniging” (23/1, de voorstellen der Com-
missie), *De Sum. Post* over „De korting en de schul-
den” (25/1).

Hoe wordt men klein-landbouwer?

De verleening van het erfpachtsrecht voor den klei-
nen landbouw geschiedt alleen ten behoeve van *min-
vermogenende Europeanen* of met dezen gelijkgestelden,
ingezetenen zijnde van Ned.-Indië. De persoon van den
aanvrager zal in staat en voornemens moeten zijn, om
als „landbouwer in de exploitatie en het beheer van de
te vestigen onderneming een werkzaam aandeel te
vervullen.” Tegen overlegging van een blanco-zegel ad.
f 1,50 wordt bij den ass.-resident een bewijs van min-
vermogenheid verkregen. Het aan den Dir. van B. B.
op zegel van f 1,50 aan te vragen stuk grond mag
hoogstens 25 B. groot zijn; de bevolkingsrechten moeten
worden afgekocht, hetgeen natuurlijk bij een stuk „vrij
Staatsdomein”-grond niet noodig is. De Commissie van
grondonderzoek gaat na of de bevolking bezwaren
tegen uitgifte heeft. De aanvrager kan intusschen een
verzoek indienen aan den resident om met de ontgin-
ning een begin te mogen maken. Een meebrief moet
worden aangevraagd bij het Kadaster; vrijstelling kan

BENS

DE GOEDKOOPE KRUIDENIER
VAN ZEGGELENLAAN 107 - TEL. 119222

DEN HAAG

5130

VRAAGT PRIJSCOURANT - AUTOBESTELDIENST

D. VAN DER LAAN 'S-GRAVENHAGE

LOOD- EN ZINKWERKEN
SANITAIRE INSTALLATIES
ZEESTRAAT 94

5128

— TELEFOON 180557 —

worden verleend van de betaling der kosten van opmeting en kaartteering van den grond, zoomede van het zegelrecht voor de minuut en de aan belanghebbende uit te reiken grosse der akte van inschrijving van het erfpachtsrecht. Na de vaste toezegging van den Dir van B. B. krijgt de klein-landbouwer een half jaar tijd om zijn perceel in de openbare registers van den betrokken Raad van Justitie te laten inschrijven. Tenslotte wijst *De Loc.* (23/1, blz. 30) er nog op dat *kapitaal noodig* is om als klein-landbouwer te slagen. Dit kan worden verstrekt in den vorm van staatscrediet aan de daarvoor in de termen vallende personen. Echter zonder een eigen kapitaaltje van minstens f 2000,— is niemand aan te raden den klein-landbouw te gaan uitoefenen, daar mislukking dan veelal het gevolg is.

Indië's lucht-verdediging.

Een goed georganiseerde luchtverdediging is thans voor Ned.-Indië een levenskwestie geworden (*De Loc.* 19/1, blz. 21). Momenteel beschikt de Indische Artillerie over een batterij luchtdoelgeschut van 4 × 10.5 c.M., aangeschaft bij de firma Bofors. Bij de firma Nedinsco te Venlo werd het z.g. vuurleidingstoestel aangeschaft; dit toestel waarbij behoort een afstandmeter met 4 M. basis dient te worden beschouwd als de „hersenen” der batterij. De gegevens welke in dit toestel worden verkregen op geheel automatische wijze door op het vliegtuig te richten, worden langs electrischen weg overgebracht naar de stukken; deze gegevens zijn: de schootsrichting, de hoogterichting en de tempeering. Door middel van electrischen stroom opgewekt door een motor, welke in verbinding staat met het vuurleidingstoestel, worden bij de vuurmonden wijzers in beweging gebracht. De bedieningsmenschappen van het stuk hebben nu niets anders te doen dan een ander stel wijzers in dekking te brengen en te houden met de electrisch gedreven wijzers en op elk gewenscht oogenblik kunnen de vier stukken van de batterij worden afgevuurd op hetzelfde moment. Dit afvuurmoment wordt aangegeven door den vuurleider die zich bij het vuurleidingstoestel bevindt; het aantal schoten dat per stuk per minuut kan worden afgegeven bedraagt 12—15. Mocht de electrische overbrenging weigeren, dan geschiedt het overbrengen van de gegevens langs telefonischen weg en mocht het vuurleidingstoestel defect raken, dan blijft nog de mogelijkheid bestaan om op andere wijze het vuur op een vliegtuig te openen. Het vuurleidingstoestel maakt ons bekend met de gedragingen van het vliegtuig en dit alles door het draaien van eenige knoppen en het richten met den afstandmeter op het vliegtuig; het geeft ons: de snelheid van het vliegtuig, koers, hoogte; het geheel is dan ook een wonder van techniek. Het moge voor ons Nederlanders een groote voldoening zijn dat bij de constructie van dit toestel — momenteel het beste ter wereld — 't Hollandsche vernuft een zeer groot aandeel heeft gehad; het is n.l. de kapitein der Artillerie van het Nederl. Leger *S. J. van den Berg* geweest die de principes heeft aangegeven waarop het vuurleidingstoestel moest berusten.

N. I. Natuur-Historische Vereeniging.

De Deli Crt. (23/1) vertelt van een *Excursie naar Boven-Langkak*. Een autotocht van twee uur bracht de 25 deelnemers van Medan op het emplacement van Marijke, vanwaar de voettocht aanving. Het weer werkte mee. Vlak voor de excursisten ontrolde zich een helder panorama van een fraaie bergwand met een inzinking in het midden. Rechts de voorgebergten van den hoogen Wilhelmina-keten, links onder een scherpen hoek hiermee het Van-Heutsz-gebergte. Beide zijn zeer oude, niet vulkanische gebergten, tusschen welke de Wampoe zich ingesnedden heeft in een enorme canon. Nog iets meer naar links begint de vulkanische keten, die we in Deli alle kennen, het Karo-rand-gebergte met

o.a. de Sibajak en dat hier zijn eene eindpunt heeft in de koepelvormige Similir. Bij het uittreden uit het gebergte heeft de Wampoe eertijds een enorme puidelta afgezet, die thans ter plaatse tot ruim 300 m. boven zee is gerezen en waarin de rivier met talrijke zijstroompjes diepe beddingen hebben ingesnedden. Reeds dadelijk werd naar de hoofdstroom afgedaald en per bamboevlot gepasseerd langs een rottankabel hetgeen boven verwachting vlot verliep over deze bandjirrende stroom, dank zij een bekwaam veerman. Te 12 uur werd de kampong Semoelap bereikt, langs een goedverzorgd pad. Had dit reeds verwondering gewekt, de verwachtingen werden verre overtroffen bij de nadering van den kampong, waar de notabelen de excursisten met eerbiedige buigingen stonden op te wachten, hun temidden van een open grasveld met talrijke warmwaterbronnen onder een grooten schaduwboom een picnic bereidend. Speciale banken waren opgeslagen, beladen met heerlijke jonge klappers. Zelfs rijst en andere gerechten wilde men voorzetten, hetgeen echter moest worden afgeslagen. Later bleek dat de excursisten al deze eer te danken hadden aan een noodlottige vergissing doordat een onverklaarbaar gerucht den kampong bereikt had, dat er autoriteiten op bezoek zouden komen. De terugtocht had ondanks den regen, die de deelnemers aan de excursie overviel, een geanimeerd verloop. Over een ijzeren voetbrug van den Localen Waterstaat werd Marijke weer bereikt. Na een gastvrijen dronk ten huize van den heer Muller werd de thuisreis aanvaard.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Volksbeweging.

De aan Moh. Hatta aangeboden candidatuur voor de Tweede Kamer (waar hij ten slotte voor bedankt heeft), hebben dezen en den leider der P. I. ir. Soekarno, er toe gebracht in de bladen hun principes ten aanzien van de samenwerking met de Regeering nader uiteen te zetten. In een brief van Hatta aan de Onafh. Soc. partij in Nederland, o.m. opgenomen in de *Darmokono* van 19 Dec. schrijft hij o.a., „Principieel is er niets op tegen dat ik eventueel zitting neem in de Tweede Kamer. Ook het h. b. der P. N. I. is van oordeel dat het zitting nemen in een volwaardig parlement niet in strijd is met de non-coöperatie-politiek, maar praktisch is het mij niet mogelijk een eventuele verkiezing te aanvaarden omdat ik al mijn krachten moet geven aan den strijd in Indonesia zelf”.

In interviews met de correspondenten van *Octoesan Hindia* en *Sin Po* (19 Dec.) wees Moh. Hatta er op dat hij reeds van 1922 af uiteengezet heeft wat non-coöperatie is; zijn meening in deze is ook die der P. N. I. Zij huldigt geen anti-parlementairisme, wat hetzelfde zou zijn als anarchisme. Non-coöperatie beteekent alleen: niet willen samenwerken met de Koloniale regeering, zoodat men het Indische schijn-parlement verwerpt, doch zich niet richt tegen een door het volk volgens algemeen kiesrecht verkozen parlement.

De voorman der P. I., ir. Soekarno, zegt daarentegen (*Bintang Timoer* van 19 Dec.) dat non-coöperatie voor de P. I. een strijdbeginsel is en dat voornamelijk de belangentegenstelling tusschen „sana” en „sini” tot die non-coöperatie heeft geleid. Zij is een „actief” beginsel, dat het geheele veld van den politieken strijd bestrijkt en samenwerking met de overheerschers verwerpt op alle gebied. Ze eindigt niet buiten de muren der raadsgebouwen. De Tweede Kamer in Nederland is een raad der overheerschende partij, de belichaming van koloniseerend Nederland, van de macht die het Ind. volk binnen de perken der onvrijheid houdt. De principieele non-coöperatie van „Partindo” (Partai Indonesia) moet gericht zijn tegen elke belichaming van een systeem dat dienen moet om het Ind. volk of de Aziatische volken in het algemeen, aan banden te leggen. Het zou anarchisme wezen zijn eigen parlement te boycotten, doch de Tweede Kamer is geen eigen parlement. De schrijver geeft dan als voorbeeld de Iersche onafhankelijkheidsactie, waarbij z. i. ook een nationalistische, principieele non-coöperatie is toegepast en verklaart ten slotte dat de Partindo, de politiek van principieele non-coöperatie toepassende, in tegenstelling met de communisten, onafhankelijk-socialisten en anderen, die de politiek van oppositie en obstructie in de raden verkiezen, reeds in beginsel een zitting nemen in den Volksraad, in de Staten Generaal en in den Volkenbond verwerpt. Men zal de tegenstanders ontmoeten en bestrijden buiten de raden en in het belang van de toepassing der non-coöperatie-beginselen ijveren voor machtsvorming noodig voor de organisatie van den volksgeest, van den volkswil en van de daadkracht van het volk.

De nieuwsbladen en politieke periodieken die deze verklaring van Soekarno hebben opgenomen, consta-

teeren over het algemeen dat het verschil van meening tusschen P. I. en P. N. I. zich beperkt tot het al dan niet uitstreken van de onthoudingspolitiek tot Tweede Kamer en Volkenbond. In de *Keng Po* van 21 Dec. wordt voorts verteld dat de candidatuur van Moh. Hatta e. a. gebeurtenissen niet alleen onder verenigingsleden, maar ook in de kampoeng worden besproken, terwijl ook lieden daaraan deelnemen die zich nooit op vergaderingen vertoonden. Er zijn er die de houding van de P. I. en de meening van ir. Soekarno prijzen, er zijn er ook die fijntjes critiseeren. En dezen zeggen: als ir. Soekarno of zijn geestverwant mr. Sartono gekozen waren, zou er geen gepraat over zijn.

De politieke tijdschriften bevatten, naast beschouwingen over actueele aangelegenheden, steeds vele uiterst links georiënteerde artikelen tegen het imperialisme en de koloniale politiek, volgens het oude recept.

„De S. D. A. P. aan den hengel” staat boven een ingezonden stuk in de *Soeloeh Indonesia Moeda* van Nov., geschreven naar aanleiding van het in „Het Volk” gepubliceerde werkprogram der S. D. A. P., vastgesteld op het Utrechtsche congres van Sept. '32. De schrijver haalt de artt. 1 en 2 van het door den heer Stokvis toegelichte Koloniaal Program aan, waaruit z.i. blijkt dat de S. D. A. P. aan het bewind onmacht zou beteekenen en vertrouwen stellen en in de S.D.A.P. voor de Indonesiërs beteekenen zou een bestendinging van hun slavenleven. Voorts, dat de sociaal-democratie in art. 2 in haar ware gedaante te voorschijn is getreden, zich reactionnair toont en de revolutionnaire intellectueelen van het proletariaat vervreemden wil. Het lijkt er op of de S. D. A. P.-leiders het proletariaat inplaats van leiden, misleiden, zoo niet verraden en precies als de andere reactionnaireren de verdeel- en heersch-politiek volgen willen. De andere imperialisten hebben een zwarte tong, de S. D. A. P.'ers een zwart-roze. Samenwerking met zoo'n organisatie beteekent zelfmisleiding. „De socialistische hengelaar zal wel lang, misschien wel voor niets, moeten wachten, voordat een Indonesisch vischje aan zijn aasje komt happen en in plaats van visch zal hij wel slechts vuil, uitwas, aan zijn haakje krijgen”. Het is inderdaad een „koloniaal” en geen „anti-imperialistisch” program en beteekent niet anders dan: „Bestendinging van de Blanke Ballast!” — zegt schrijver.

In *Radio* van 10 Dec. wordt een hoofdartikel gewijd aan de volksbeweging op de Westkust van Sumatra. Daarin wordt uiteengezet dat eenigen tijd geleden alleen actie werd gevoerd op godsdienstig gebied, maar dat men thans naast deze een politieke beweging waarneemt, bijv. bij de P. S. I. I.; ook van de P. M. I. (jeugdvereniging der P. S. I. I.) is het duidelijk geworden dat ze naast een godsdienstige een nationale (politieke) beweging is. Het is ook duidelijk dat de volksbeweging vele belemmeringen ondervindt, zooals de bemoeilijking van de propaganda voor de P. I., maar desalniettemin blijft de geest der beweging zich in de harten van de zonen en dochteren des Lands ontwikkelen. Dat ook Hatta werd weggezonden, zal vermoedelijk de lieden niet van zijn partij weghouden: er zijn al afdelingen opgericht, vooral in de Bovenlanden. Het Bestuur richt thans zijn oogen op de actie der vrouwen, zooals blijkt uit de arrestatie van Rasoena Said, de tweede vrouw die slachtoffer van de beweging wordt.

Economische zaken.

Naar aanleiding van een artikel in de Europeesche pers, waarin den Indonesiërs onder het oog wordt gebracht dat in Nederland voor Indië geld wordt geleend en men hierover wel mag nadenken in verband met de actie los-van-Nederland, antwoordt de *Sipatahoenan* van 7 Dec. dat vreemde kapitalisten weifelen zouden aan Indië geld te leenen omdat de baten en lasten van Indië en van Nederland gescheiden zijn en men dus niet weet of men zijn geld terugkrijgen zal als Indonesia vrij wordt. Daarom leenen zij voorzichtigheidshalve maar liever aan Nederland. Maar dat zal de Indonesiërs niet afschrikken om met hun propaganda voort te gaan, hen integendeel aansporen tot meerdere activiteit.

Adil van 8 Dec. bericht dat ook te Solo de voor kleine vergripen tot geldboeten veroordeelde lieden liever de subsidiaire hechtenis ondergaan dan boete te betalen. Zoo zag de redactie een veertig personen als soldaten in het gelid loopen; het bleek dat dit veroordeelden waren, meest huurkoetsiers en verder twee vrouwen, menschen overigens van goed gedrag, die de een of andere verordening hadden overtreden en de boete niet konden betalen. Wel een bewijs, meent het blad, dat de armoe te Solo zeer hoog is gestegen.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, v. Beverningkstraat 23, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 30 van 21 Jan.: De Houtolieboom, door G. Koch. (Verspreiding, internationale beteekenis en voorloopige mededeelingen omtrent de cultuur, productie en bereiding. Houtolie is het product, dat door persing der zaden verkregen wordt. De beste wordt uit China uitgevoerd). — Desmodium ovalifolium (een klimmende legumineus en uitstekende grondbedekker. Artikel ontleend aan Bulletin Economique de l'Indo Chine). — Tabaksfermentatie. (Deli'sche en Vorstenlandsche methoden). — Chloben. (Een nieuwe insecticide). — Het stopzetten van den tap op rubberondernemingen. (Op eind November op 492 ondernemingen in geheel N.-I. met 88.923 h.a., of 23 pct. van het totaal tapbare oppervlak op eind Dec. 1931. Het is sedert de vorige maand iets afgenomen). — Pestbestrijding, door P. Cool (die de aanmerkingen van dr. Rinkes in zijn boek ontzenuwt. Zie K.W. terzelfder plaatse van 16 Febr. No. 7).

Asiatic Review

Januari: Decentralization and the native States, door prof. H. Westra. (These reforms of the mechanical structure into an organic structure is now — as has been seen from the examples quoted — in full progress. It will, however, take a considerable time before the process is completed, whilst on account of the continual development it will have to be extended constantly.

It is a characteristic sign of our times that everywhere in European constitutional law the inclination towards differentiation is manifest and decentralization striven after in order to allow diverse activities to find expression. This is especially true of Eastern society, where inner dissensions are still far greater as a result of difference in race and widely divergent degrees of civilization. By considering these differences between the races and by giving them an opportunity to develop in organic communities one will find the best guarantee for maintaining the ties with the Mother Country).

Economisch-Statistische Berichten

No. 893 van 8 Februari: Javasuiker-problemen, door Th. Ligthart. (De geschiedenis wordt nagegaan van de Java Suikervereeniging, vervangen, een jaar later, in 1918, door de Vereenigde Javasuiker Producenten, welke weder vervangen werd door de NIVAS. Er is reden, zegt de schrijver, om het gebrek aan eensgezindheid onder de producenten te betreuren, het Regeeringsingrijpen toe te juichen en den loop van zaken met belangstelling te volgen).

Economisch Weekblad voor Ned.-Indië

No. 28 van 13 Jan.: Afzetmogelijkheden voor Nederlandsch-Indische producten in Zuid-Afrika, door J. van Eck Poppe. — De Nieuwe wetgeving voor het wegverkeer, door dr. ir. L. J. de Ven (ontwerp-ordonnantie is in behandeling bij den Volksraad).

No. 29 van 20 Jan.: De Stille Zuidzee-eilanden, door C. J. Visscher. (n.l. Hawaii, Guam, Japan als Noordelijk gebied en Nieuw Caledonië, Nieuwe Hebriden, Yorfolk, Bismarck Archipel, Cook-eil. Westsamoa, Naura, Oceaan-eil., Tonga-eil., Fidzji-eil. en Amerik. Samoa als Zuidelijk gebied). — De Inlandsche suikerrietcultuur op Java en Madoera, door P. R. de Tyssonsk (de totaal geogoste oppervlakten liepen van 1921 van 16.079 h.a. tot 11.869 h.a. in 1931 achteruit, d.i. 1/4). — Ir. E. K. Halewyn wijdt een artikel aan: De Nederlandsch-

Indische industrie en S. Bastiaans aan: Landbouwkolonisatie.

Gazette de Hollande

Van 17 Febr. no. 3224: L'importance des Indes Néerlandaises dans le monde, door dr. J. E. Quintus Bosz (Consul van Denemarken te Soerabaia, die zijn gegevens ontleent aan de Bulletin van het Statistisch Bureau te Batavia).

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 1 van 3 Jan.: Over de ziekte van Von Winiwarter-Bürger in Ned.-Indië, door prof. dr. E. P. Snijders. — Een geval van post-tuberculineuze Lichen scrophulosorum, door dr. C. van Joost. — Anopheles minimus var. flavirostris Ludlow, door J. C. van Hell.

Afl. 2 van 17 Jan.: Enkele grepen uit de malaria epidemiologie, door dr. R. Soesilo. — De malaria op de onderneming Kota Tengah, door F. H. A. Kothe.

De Indische Mercur.

No. 4 van 25 Januari: Eenige gegevens over Bals-hout op Sumatra's Oostkust, door dr. S. C. J. Jochems.

No. 5 van 1 Februari: Verslag over het Volkscredietwezen over 1931, door prof. dr. J. H. Boeke.

No. 6 van 8 Februari: Het voorkomen van „flat Sour” en ander bederf veroorzakende bacteriën in suiker, door ir. L. N. S. Homan.

No. 7 van 15 Febr.: Producten uit Latex en vezelmaterialen, door J. G. Fol en J. H. P. Plaizier.

De Indische Culturen (Teysmannia)

No. 2 van 16 Januari: De Arènpalm (Arengas Sacharifera Labill, een der nuttigste palmen van den Indischen archipel). — Bestrijding van den witten rijstboorder (vervolg). — Feiten en Mogelijkheden der Suikerindustrie (vervolg Europa, Formosa, Britsch-Indië).

De Indische Post

Van 21 Jan. No. 3: Onze Meening, door V. (De interpellatie—de Dreu. Een geestdriftloze rede, die de onoprechtheid van de oproerige beweging bewijst. Natuurlijk zijn de verslaggevers de kwade lieden. Indië is Nederland niet. Ziet de Regeering eindelijk in onderwijzers „opvoeders der jeugd?”) — Bereidheid tot het offer, door V. (De begrotingscommissie 1934 roept Indië toe: zoo men niet rekenen mag op een krachtige opleving, zal een incenstoring van de bestaande landhuishouding niet zijn te voorkomen).

De Indische Verlofganger

Van 17 Febr. no. 29: De Ci-devant „Fransche buurt” te Batavia, door C. Vis—Jansen van Raay. (De Franschen waren altijd zeer gezien bij de notabelen der hoofdstad om hunne beschaafde manieren en de Fransche taal werd door het ontwikkelde deel der burgerij gaarne gesproken. Zelfs waren er Bataviasche families die hunne slaven en slavinnen Fransche liedjes leerden zingen welke deze dan op feesten en diners ten beste gaven.

Men genoot van al wat de Franschen gaven en brachten; zoo vielen ook van zelf de aria's uit de diverse opera's die door de operagezelschappen welke sinds 1836 beurtelings te Batavia kwamen, opgevoerd werden, ten zeerste in den smaak van het Franschgezinde publiek.

Zeer ad rem is de opmerking van professor Veth in zijne beschrijving van Batavia „Ware Java, eene Deensche kolonie, er zou in het theater door Deensche tooneelspelers en zangers in het Deensch gesproken en gezongen worden, maar daar het aan Nederland behoort, wordt er natuurlijk aan Fransche acteurs de voorkeur gegeven”. — Indisch leven in de Residentie, door Melis Stoke. XXIV. (Koloniale Eigenschappen: gulheid).

De Ingenieur

No. 6 van 10 Febr.: De verbinding met Nederlandsch Oost-Indië te water en door de lucht, door A. F. Bronsing. (Voordracht op 22 Dec. 1932 te 's-Gravenhage, met 5 figuren).

No. 7 van 17 Febr.: De dam Siteo Tjipanoendjang, door J. M. Beckman. (Het systeem van waterkrachtwerken op de Bandoengsche hoogvlakte voorziet (einde 1931) behalve het centrum, de stad Bandoeng, ook aan de eene zijde Tjimahi, Padalarang, Poerwakarta, Krawang en Tjikampek, en aan de andere zijde Rantja Ekek, Soemedang, Pengalengan, Garoet en Tasikmalaja van elektrische energie, terwijl tusschengelegen fabrieken en enkele grootere desa's met langere of kortere hoogspanningsleidingen of kabels op het net van het „stroomleveringsbedrijf op de Bandoengsche hoogvlakte” zijn aangesloten.

Behalve voor algemeen gebruik, verlichting en beweegkracht voor particulieren en overheidsinrichtingen heeft het bedrijf ook stroom te leveren aan den Radiodienst. Voor de verzorging van dit uitgestrekte gebied beschikt het bedrijf over vier centrales, waarvan er twee ten zuiden van Bandoeng aan de Tji Sangkoej en twee ten noorden der stad aan de Tjikapoendoeng zijn gelegen.

Ten einde de debieten van de Tji Sangkoej, die in den drogen tijd sterk terugloopen, te kunnen aanvullen, zijn in het bovenstroomgebied vier in het tweetal groote reservoires aangelegd, waarin in het in den natten tijd overvloedig afstromende water zooveel mogelijk wordt verzameld).

Nederlandsch Indië

Afl. 9 van 1 Jan.: De padvindingsbeweging in Ned.-Indië, door T. (Een schitterend opvoedingsstelsel. Nationale opleving ook bij de Padvinderij.) — Nederlandsch waardigheid als Koloniale Mogendheid. (De heer P. Cool te Weltevreden zond aan Neerlandia, schrijft het N. v. d. D. van N.-I., een brief in het Octobernummer van dat orgaan opgenomen. Het geldt n.l. eene uitlating van dit orgaan van het Alg. Ned. Verbond, waarin niet onduidelijk wordt te kennen gegeven dat de bewering van het Journal des Débats, hoe de Fransche zee-macht in het Oosten in het niet zou zinken bij de Nederlandsche, ongelooftwaardig is.

Waarom, vraagt de heer Cool ad rem, is dat ongelooftwaardig? Blijkbaar óók alweer, omdat zelfs de Neerlandia-redactie niet kan gelooven, dat ons Vaderland op een bepaald gebied krachtiger zou zijn dan een andere z.g.n. „grootte” mogendheid.

„Dezelfde fout, die het orgaan terecht in onze landgenooten zoo afkeurt, n.l. een soort minderwaardigheidswaan. Geen enkel ander land bezit deze zoo neerdrukkende eigenschap, zeker Frankrijk niet. Als een Franschman openlijk zijne minderheid erkent, doet hij dit heusch niet gaarne en zonder onderzoek. Bovendien had twijfel in eigen kracht niet behoeven te worden geuit, als b.v. Les flottes de Combat op blz. 6 of Onze Vloot 1932, blz. 46 ware geraadpleegd”).

Onze Stem

No. 3 van 20 Januari: Visschersbedrijf voor Indische Jongens (lezing van Th. Brouwer op 12 Jan. te Bandoeng. Het plan van den heer B. was nu, om enkele Indische jongens aan boord te nemen ter opleiding tot zee-man en tot visscher, want, al zijn enkele pogingen in die richting wel reeds mislukt, dit behoeft nog geen reden te zijn om verdere proefnemingen te staken. Men ziet daarentegen toch ook dat de Japanners getoond hebben met de visscherij goede resultaten te kunnen bereiken en waarom zou het den Indischen jongen niet kunnen gelukken om mettertijd hetzelfde te presteeren?

De heer B. was er van overtuigd, dat de Indische jongen in het visscherijbedrijf zeer zeker ook wel opgeleid kan worden, wanneer hij daarvoor de noodige ambitie en energie bezit).

De Tropische Natuur

Afl. 1 van Januari: Over de flora van den piek van Kerintji (3800 M.), door Alb. Frey—Wyssling (met 12 afbeeldingen). — Indische zeevisschen, door Delsman en Hardenberg (Djapoeh Dussumieria) en Makassaarsche vischjes (Spratelloides). — Een geluidmakende slang, door D. Pieters (oelar karoeng). — Een nieuwe Javasche heliotroop, door C. van Steenis (Heliotropium indicum).

De Stuw

Van 16 Januari No. 2: De noodzakelijkheid van herziening der Wilde-Scholen-Ordonnantie, door Soesanto. — Salaristoebelen. II.

Tijdschrift voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde

Uitgave van het Kon. Bat. Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Deel LXXII, aflevering 4 (1932). Iets over kinderspelen in Mandailing, door H. J. Eggink. — Een Bijzettingsbeeld van Koning Kartanagara in Berlijn?, door dr. W. F. Stutterheim. (In het Museum für Völkerkunde te Berlijn bevinden zich enkele stukken in 1861 aangekocht, nadat het Rijksmuseum te Leiden deze aan zich heeft laten voorbijgaan. Een dezer wordt beschreven). — De Zwarte Kunst in den Banggai Archipel en in Balantak, door dr. Alb. C. Kruyt. — De onuitroeibare Stephenson's Eilanden, door C. G. F. M. Le Roux. (Twee eilandjes voorkomende op een blad van Noord Nieuw Guinee van de Geologische Overzichtskaart van den N.-I.-Archipel. Zie Jaarboek van het Mijnwezen in N.-I., 56ste jrg. 1927. De geogr. ligging wordt aangegeven O° 9' N.B. en 138° O.L. van Greenwich en wel twee eilandjes het grootste geteekend op een lengte van

VEREENIGDE OCTROOBUREAUX

BEËEDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5044

4 k.m. het kleinste 2 k.m. ten O. daarvan met ongeveer een halve k.m. Deze eilandjes hebben nimmer bestaan. Carteret heeft dien naam toegekend aan de hooge bergtoppen der Schouten-eilanden, in 1526 door den Portugeezen gouverneur der Molukken Jorge de Mineres ontdekt en genoemd Ilhas das Papuas, welke de Hollanders in 1676 bezochten. Met het denkbeeldig bestaan moet voor goed worden afgerekend.)

Volkscredietwezen

Januari: De Credietbank voor Ned.-Indië, door J. Hermans. — De behoefte aan wettelijke regeling van de Inlandsche Hypotheek en de mogelijkheid die behoefte te bevredigen. — Waarop bij de uitgifte van hypothecaire leeningen en credieten gelet dient te worden, door mr. F. J. Mulder. — Rentevergoeding op gelden van Inlandsche gemeentecredietinstellingen, door Centrale Kas. — Economische theorie in de desa, door A. F. Hilverdink. — Machtigingen en desahoofden tot instellen van rechtsvorderingen voor Inlandsche gemeentecredietinstellingen, door Centrale Kas. — Samenwerking met den Landbouwvoorlichtingsdienst voor aankoop van aardappel-bibit, door J. A. K. Wenas.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

De Katholieke Missiën en het Christelijk Gezin. Februari: Het begin en de ontwikkeling der Flores-Missie van het jaar 1561 tot 1626, volgens het 4de boek „Da Historia de S. Dominicos”, door P. J. Fliervoet.

St. Claverbond. Februari: Een en ander over ons werk onder de Inheemschen, door Mère Carla. — Missie en modern verkeer (in N.-I.), door L. Weve.

Nederlandsch Zendingsblad. Februari: De Bataksche kerk. — Onze bruine zusters in Midden-Celebes. Slot, door E. Riedel-Kraft. — Van de Opleidingsschool te Mowewe, Zuid-Oost Celebes. — „Christelijke Actie op Bali”, — door A. d. M. v. O. — Oogstfeest van Kaban Djahe (Oostkust van Sumatra), door J. Stad.

BOEKENSCHOUW.

A. E. Rambaldo. *Luit. ter zee 2de klasse*. Baanbreker voor de Luchtvaart in Ned., in West en Oost-Indië, 1879—1911, levensschets door S. P. l'Honoré Naber. Schefferdrukkerij f 0.40. (Opbrengst gedeeltelijk ten bate van het Marine steunfonds).

De Surinaamsche Citrus vruchtencultuur, door C. L. Tomson. f 1.25. De Ned. Boek- en Steendrukkerij voorheen H. L. Smits, Westeinde 135, Den Haag.

De bevoegdheid van den Gouverneur-Generaal ten aanzien van de wetgeving in Ned.-Indië, door C. Vlak. (Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid).

Verlag van het eerste congres van Nederlandsche historici, gehouden te 's-Gravenhage den 14en Mei 1932 (met naamlijst der deelnemers). Daarin de voordrachten: De Miangas-arbitrage, door mr. R. Bylsma; Jhr. dr. Philipp Franz Balthasar von Siebold, door prof. dr. D. van Hinloopen Labberton; Hoe hebben wij de kust van Guinea in 1871 verloren, door dr. A. de Vries). P. Noordhoff, Groningen f 1.

Bali en de Zending, door dr. A. Baudisch, Uitgave Emmelink, Batavia.

Indisch verslag 1932, II. Statistisch jaaroverzicht van Nederlandsch-Indië over het jaar 1931. Landsdrukkerij Batavia, 1932.

De bodem der tropen in het algemeen en die van Nederlandsch-Indië in het bijzonder, door dr. E. C. Julius Mohr. 1ste stuk. De Bussy, Amsterdam f 2.— Mededeeling No. XXXI. Afd. Handelsmuseum No. 12 van het Kon. Kol. Instituut (met een gekleurde kaart van Java).

De Toradja's van Galoempang. Mededeeling no. 4 van het Encycl. bureau v.d. Kon. Ver. Koloniaal Instituut (Opgenomen in het Koloniaal Tijdschrift van Januari 1933).

Intichtingen en onderzoekingen van de afdeling Handelsmuseum in 1932. De Bussy, Amsterdam f 2.— Mededeeling No. XXXIII. Afd. Handelsmuseum No. 13. (Voorzien van talrijke afbeeldingen, waarin behandeld worden artherische oliën, cacao, dierlijke producten, geneesmiddelen, gommen en harsen, hout, minerale grondstoffen, oliën en vetten, plantenziekten en plagen, rubber, specerijen, suiker, tabak, vezels, vruchten zetmeelgewassen, zowel van N.-I. als van Suriname).

K.N.I.L.M. Dienstregeeling Nov 1932—Mei 1933 (fraai verlucht).

Figuren en feiten uit den Compagniestijd, door

V. I. van de Wall. Firma Nix & Co. Bandoeng. Gebonden f 5.40.

Blank en geel in het verre Oosten, door dr. B. Rapschinsky, W. J. Thieme & Cie. Zutphen f 3.90 (f 4.90). Een boeiend werk, zoowel over China en Japan, de oorlogen tusschen deze beide landen, als de problemen in het verre Oosten. Er gaat een bibliographie vooraf van niet minder dan 177 schrijvers, waaronder 6 Nederlandsche als: Nederbragt, Duyvendak, Van Heutz, Van Kol, Koepfer, Bosch, Sastrawidagda Samsi. De gebeurtenissen in het Verre Oosten trekken den laatsten tijd de aandacht van de geheele wereld. Bijzonder groot is de belangstelling voor de gebeurtenissen, die een voorspel kunnen worden van de groote worsteling tusschen Japan en Amerika om de heerschappij in den Stillen Oceaan — een worsteling, die de afmetingen van een nieuwen wereldoorlog kan aannemen — in de landen, welke vitale belangen in het Verre Oosten en den Pacific hebben. Tot deze landen behoort ook Nederland: het gevaar, dat Nederlandsch Oost-Indië bij den grooten strijd in het Verre Oosten betrokken zal worden, is zeer groot, grooter wellicht dan hier te lande algemeen aangenomen wordt, en het verlies van den archipel zou voor Nederland een ramp beteekenen.

Er pakken zich nu in het Verre Oosten wolken samen. Een onweer dreigt er elk oogenblik los te barsten. Dat zou een catastrofe zijn, met gevolgen nog vreeselijker dan die van den Wereldoorlog. Dit zou echter wellicht voorkomen kunnen worden, indien de staatslieden den moed zouden hebben, met terzijdestelling van rasvooringenomenheden en allerlei gevoeligheden van sommige landen, de moeilijke problemen, die het gevolg zijn van de overbevolking in Oost-Azië, op te lossen. Zullen zij echter dien moed vinden?

Suriname

Het graf van Van Aerssen van Sommelsdijck.

Lazen wij kort geleden van het ontdekken van het graf van Johan van Riebeeck in Batavia (Haagsche Courant van 3 Oct. 1932 en 23 Januari 1933), thans komen er berichten uit Suriname, dat ook het graf van een ander voortrekker van den Nederlandschen stam zou zijn gevonden, n.l. dat van een van Suriname's meest geestkrachtige gouverneurs, een van de 24 gouverneurs, die in Suriname het leven lieten. Muitende soldaten maakten een einde aan het leven van Van Aerssen van Sommelsdijck, die door 46 wonden doordoor op 19 Juli 1688 op het veld van eer om 8 uur in den morgen stierf. De muiters die zich van 't fort hadden meester gemaakt en die weldra de geheele kolonie in hun macht hadden, begroeven hem om 5 uur des middags met militaire eer in het fort Zeelandia onder het lossen van het geschut en drie salvo's uit het klein geweer. Ofschoon de douairière Van Sommelsdijck, aan wie de Raden op 29 Juli kennis van het overlijden gaven, verzocht had het lijk naar Nederland te doen overbrengen ten einde in „de Vaderlycke begraafplaats mede bygezet te werden”, blijkt dit nimmer te zijn geschied. Ook is nimmer het graf van dezen gouverneur in het Fort Zeelandia aangetoond geworden. Nu heeft men bij aanlegwerken van de waterleiding in de Tamarindelaan, recht tegenover de put, waar voor 250 jaren de moord heeft plaats gehad, beenderen opgegraven, een gesp, een medaille, het eindpunt van een degen-schede, metalen knoopen en de volledige stukken van een degen vastgeroest in de schede. Verder nog een allegaartje en de kaak van een dier, waarin men een hondenkaak meende te herkennen. Van Sommelsdijck had een lievelingshond, — men zie het portret van den gouverneur met zijn hazewindhond, — welke met den gouverneur zou zijn begraven. De vondst zal naar Nederland worden opgezonden ter onderzoek, maar de twijfel blijft bij ons bestaan of de gevonden overblijfselen inderdaad van Van Sommelsdijck zijn, omdat de vindplaats in strijd is met het door de geschiedenis vermeende graf in het fort Zeelandia. Sonja wijdt in zijn Rijmpjeshoek in De West een vers op deze wonderlijke vondst van de overblijfselen van een gouverneur, die den 3den September voor 250 jaar naar Suriname uitgezonden om de toen desolate kolonie, waarvan hij een derde eigenaar was, weer op te heffen.

In- en uitgang van het fort Zeelandia.

Over fort Zeelandia schijvende herinneren wij ons, hoe ter gelegenheid van de herdenking van het 250-jarig bestaan van den band tusschen Nederland en Suriname op 27 Januari 1917 de laan, toegang gevende tot het Plein naar het fort, „Abraham Crynssenweg” werd gedoopt, zoodat er behalve de hoofdingang langs de Hoofdwacht bij de rivier nog een ingang was tot

**Behangerij - Stoffeederij
en Beddenmakerij
- Complete Meubilerij -
H. J. VAN AKEN
Van Aerssenstraat 249
Den Haag - Tel. 553576
5188**

het fort. Het is waarschijnlijk niet vreemd aan de plaats gehad hebbende relletjes dat de P. G. in het G. A. B. van 7 Januari no. 6 bekend maakt, dat van 6 uur des avonds tot half zes des morgens de toegang van het fort over den Abraham Crynssenweg alleen voor voetgangers en rijwielen is opengesteld en rij- en voertuigen alleen in de avond en nachturen langs de militaire hoofdwacht het fortterrein mogen binnenkomen.

Bioscopen.

Het aantal Kino's — zooals men in Suriname zegt — zal met een vermeerderd worden, aangezien de Chineesche vereeniging Kong Ngie Tong het voornemen heeft zelf een bioscooptheater op hare terreinen op te richten, dat uitsluitend voor de leden van deze vereeniging toegankelijk zal zijn. Een mededinger dus van de overige.

Autobusverordening.

Behalve den spoorweg en de auto's kent men in Suriname geen andere vervoermiddelen. Electriche tremmen, zooals in Georgetown, is Paramaribo niet rijk. Wel werd ± 40 jaar geleden een concessie aangevraagd om in Paramaribo een tram te mogen doen rijden (wij kunnen de gegevens hiervoor niet terugvinden en missen de hulp van Dr. Benjamins om ons de plaats aan te duiden in de Encyclopaedie), doch er kwam niets van. Thans is er kans op de komst van een autobusdienst. Onder dagteekening van 4 Januari heeft de gouverneur een verordening bij de Kol. Staten ingediend om het aanvragen en verlenen van vergunningen daartoe te regelen. Een particulier heeft n.l. het voornemen een zoodanige dienst te exploiteeren, evenwel niet in de hoofdplaats, maar over de wegen welke de laatste jaren zijn gereed gekomen en wel die van Paramaribo naar Domburg en Uitkijk en die aan den linkeroever van de Commewynerivier. Evenals dit in Britsch Guyana geschiedt, waar dergelijke autobussen reeds lang loopen, zal de totstandkoming van een dergelijken vervoerdienst een bate voor de koloniale kas zijn.

Balataproductie.

Wees de balataproductie in 1931 nog een hoeveelheid aan van 429.036 k.g. (in 1930 487.574), na de likwidatie van de grootste onderneming: de Balata Compagnie Suriname is die productie in 1932 teruggelopen tot 43.112 k.g. Daarvan leverde L. H. Wix 28.509 k.g. en 6 andere concessionarissen 6.284 k.g., waaronder de Balata Compagnie Suriname slechts 1295 k.g. 54 vergunninghouders (het G. A. B. schrijft: Eenmansbedrijf, vermoedelijk in navolging van de weinig populaire eenmantrammen, zonder een „S”) brachten tezamen 8.319 k.g. balata aan. Het is wel een tragische dood welke deze industrie, eenmaal de kurk genoemd waarop de kolonie dreef, bezig is te sterven. 77 jaren is het geleden, dat de ontvanger Wildeboer, dus geen plant- of natuurkundige, de ontdekking van balata door een toeval deed. Balata is het melksap van den bollerie en een mededinger van getta pertsja. Prof. Bleekrodie die de monsters met dr. Blume onderzocht, door jhr. I. J. Rammelman Elzevier van zijn zwager dr. J. A. Muller ontvangen, huisdokter van Wildeboer, meende dat ze van Muller afkomstig was en noemden den boom Sapota. Muller BI, naar Muller, die Wildeboer de eer afhandig had gemaakt. Was Wildeboer de ontdekker, Abraham Verryn Stuart was de baanbreker op het doornige pad, dat deze industrie al heeft meegeemaakt. Nu loopt ze ten einde en daarmede een groote bate voor de koloniale kas. De geschiedenis vindt men opgeteekend in het Werk: De Balata-industrie in Suriname door F. Oudschans Dentz, Plasschaert en dr. J. Sack, 1909 met supplement van den eerstgenoemde in 1911.

Dr. D. E. Ellis.

Het is droevig te moeten melding maken van het onverwacht overlijden van een verdienstelijk Surinamer. Dr. Dius Libertador Ellis, zoon van wijlen het statenlid Libertador Ellis en uitgever van de — niet meer bestaande — Nieuwe Surinaamsche Courant. Wij hebben hem als volontair en surnumemair op de gouvernements-secretarie gekend, vele jaren geleden. Doch dit werk beviel hem niet. Hij bezocht toen de geneeskundige school te Paramaribo en slaagde voor genees-heel- en verloskundige, waarna hij het gouvernement

Complete Woninginrichtingen

op termijnbetaling

Zeer voordeelige prijzen
Grote keuze. Begrotingen gratis

Speciale afdeling van Kleding voor Heeren,
Dames en Kinderen

LOEB NOORDEINDE 107-109
DEN HAAG 5369

W. J. STOKVIS

Kon. Fabriek van Metaalwerken 5370

Heerengracht 9 - Den Haag

SANITAIR

VERLICHTING

VERWARMING

Grootste sortering

Laagste prijzen

Ch. F. RIJKEN & Co.

Pianofabrikanten 5373

NOORDEINDE 154, DEN HAAG

Telefoon 112523 - Giro No. 31010

A. M. v. EMBDEN & Co.

SPUI 24 - DEN HAAG

IJZERWAREN

GEREEDSCHAPSKISTEN

EMAILLE GOEDEREN

5374

Alleen voor betere verhuizingen: STICHTING NAZORG, Den Haag.

kantoor: ZOMERWEG 139 - Tel. 118436

Bijkantoor: Laan van Meerdervoort 338

Telefoon 392179 5391

Haagsche Verwarmings Industrie N.V.

Laan van Meerdervoort 508 - Telef. 392469

5373

CENTRALE VERWARMING GASINSTALLATIE EN OLIESTOOKINRICHTING

Uw adres voor:

Edison-, Crystalphone-
en Philips-
Apparaten en Luidsprekers

Kunstzaal Edison

's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 113540

5373

UW ZEGELRING

graveeren we voor f 4.50 met een
sierlijk cachet-monogram in den steen

J. v. WILLIGEN & ZONEN

HOEK PIET HEIN-ZOUTMANSTRAAT

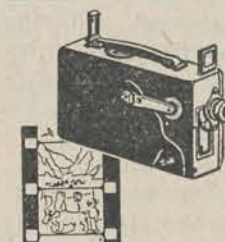
MEERPOEL
heeft méér keus

PRINS HENDRIKSTR. 153 TEL. 334853

FILIALEN: HEERENGRACHT 44 a. Tel. 114173

COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEKL. TEL. 333128

5382

Nieuwste Huiskino

5016 ook in huur

Afwerken van films

N.V. Focusa Fotax

Alleen Wagenstraat 60-62

TH. P. SCHRIJVER

Loodgieter, Zinkwerker en Metselaar

Houtmarkt 38-39 - Den Haag

Telefoon 117860 - Giro 152874

Aanleg voor Gas- en Waterleiding. Plaatsen van

Baden, Geysers, Sanitaire Closets, Fontein en

Electrische Geleidingen. 5017

Dit zijn Uwe adressen!!!

als districts geneesheer diende en later ook dat van Curaçao, om weer in Suriname terug te komen. Hij nam op tijden het ambt van directeur van het slachthuis waar en was ook als fung. officier aan het Militair Hospitaal werkzaam. Met een studieopdracht in 1930 naar Nederland vertrokken, op gevorderden leeftijd promoveerde Ellis op 7 Oct. 1932 als doctor in de geneeskunde te Leiden om kort daarna zijn geboortegrond weer op te zoeken. Aan een veelbelovenden werkring en aan zijn gezin is hij nu in de kracht van het leven weggerukt. Met velen zijner collega's gaf hij het bewijs, dat de Geneeskundige school in Suriname verdienstelijke mannen kan afleveren, die hun studies in Nederland hebben voortgezet.

Is de Surinamer lui?

Wij komen nog even op dit onderwerp terug na Tomsons geschiedenis van Suriname te hebben geraadpleegd. In den eersten druk staat op blz. 9 § 3, regel 7 van onder (blz. 3 van den 2den druk): „Waarschijnlijk is het afmattende klimaat er de oorzaak van, dat de geboren Surinamer zelden groote krachtsinspanning of onverzettelijke volharding ten toon spreidt. Ook spaarzaamheid en zuinigheid behooren niet tot de deugden die er algemeen beoefend worden”. Hier staat de uitdrukking wel wat anders, al vertoont ze eenige overeenkomst. Wij herinneren ons een artikel van wijlen den referendaris W. H. A. van Romondt, die op goede gronden bestreed, dat de Surinamer lui is, maar kunnen er niet meer de hand op leggen. Wellicht kan iemand ons daaraan helpen. De werkzaamheden in goud- en balatabedrijf leveren wel het bewijs, dat de Neger niet lui is. En de uitkomsten van de Koloniale spaarbank en particuliere spaarkassen in Suriname toonen ook wel aan, dat de deugd der spaarzaamheid meer en meer beoefend is sedert Tomson, een derde van een eeuw geleden zijn geschiedenisboek schreef.

Dat de Neger, de Creool, de Indiaan niet die energie laten blijken als de Westerling, wie zal het hun euvel

duiden? Zij hebben dat met alle tropische en subtropische volken gemeen en klimaat, bodem en historie zijn er niet vreemd aan. Maar daarom behoeven zij het etiket „lui” niet te dragen. Aan den Westerling om door woord en daad hun in deugden op te voeden en voor te gaan.

Een conflict in de Koloniale Staten voorkomen.

Er dreigde in Januari een conflict te ontstaan, dat volgens De West van 20 Januari gelukkig voorkomen is. Een minderheid van 5 leden toch verklaarde, dat zij niet voldoende voorbereid was om deel te nemen aan de openbare beraadslagen inzake het ingediende ontwerp tot wijziging van de accijnsverordening. Hier tegen verzette zich een meerderheid, die van tegenovergesteld gevoelen was. De vijf leden meenden evenwel dat zij niet volgens eer en geweten konden meewerken aan de totstandkoming van dit ontwerp, weshalve zij van de vergaderingen wegbleven en aangezien er geen quorum was kon een tot drie maal toe uitgeschreven vergadering met dit ontwerp op de agenda geen voortgang hebben.

Vóór de openbare vergadering op 6 Februari had een huishoudelijke vergadering plaats waarin aan de minderheid recht werd gedaan, zoodat toen de openbare vergadering geopend werd de voorzitter mededeelde, dat de behandeling van bedoeld ontwerp uitgesteld is overeenkomstig het verzoek van bedoelde 5 leden tot Donderdag 9 Februari.

Vertrek van den heer Snellen uit Suriname.

Wij hebben nog geen melding gemaakt van het vertrek van een zeer bekende persoonlijkheid uit Suriname, n.l. van den heer E. Snellen. Deze kwam als lid en secretaris van een studiec ommissie, bestaande uit de heeren Kasteleyn en Kluwers, naar aanleiding van de oprichting van het Suriname Studie-Syndicaat (op aanstichting van gouverneur Staal) in 1919 in Suriname aan en het jaar nadien werd de heer Snellen als

directeur van den Landbouw in dat gewest benoemd. Na zijn aftreden bekleede de heer Snellen het lidmaatschap van de Koloniale Staten en als voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken gedurende een tiental jaren heeft de heer Snellen, in het bijzonder voor den uitvoer van Surinaamsche landbouwproducten naar Curaçao, veel voor de kolonie gedaan. Ook in velerlei opzichten deed de heer Snellen verdienstelijk werk, als de bevordering van de totstandkoming van den veerdienst Paramaribo-Meerzorg (geopend op 6 Juni 1931), den aanleg van het sportterrein in den Cultuurtuin (op 29 Juli 1923 geopend), enz. Het verwondert ons niet, dat hem een hartelijk afscheid werd bereid en een banket aangeboden waarbij het oudste lid van de K. v. K., H. J. de Vries een huldtoespraak hield. De heer Snellen heeft het gewest thans voor goed verlaten.

De Hollandsche boeren bij Paramaribo en Ons Belang.

Den 1sten Juli 1928 werd de vereeniging van Surinaamsche Boeren op Coöperatieven grondslag „Ons Belang” opgericht en hun statuten werden 10 Sept. goedgekeurd (zie G. A. B. van 25 Sept. 1928 no. 80). De samenwerking was voor een groot deel te danken aan dr. Corsten. De mededinging met de Aziaten had het bestaan dezer afstammelingen der Hollandsche kolonisten van 1845 (op 21 Juni is dit 80 jaren geleden), zeer moeilijk gemaakt en toen zij hun eigen verkooplokaal bij de markt kregen, scheen een betere tijd voor hen aangebroken. Een 50-tal gezinnen, tezamen een kolonie van ongeveer 400 menschen, is als kleinlandbouwers in den omtrek van Paramaribo gevestigd. De West van 24 Januari wijdt aan deze Boeren een artikel aan hun verleden, hun heden, hun organisatie en Ons Belang. Deze vereeniging nu dreigt te gronde te gaan, maar een commissie heeft een onderzoek ingesteld naar de mogelijkheid van haar voortbestaan en de gevolgtrekking waartoe zij komt luidt als volgt:

„Ontbinding van de vereeniging is niet in het belang

van de leden. Ook niet in het belang van het algemeen. Want men zou daardoor terugkeeren tot den ouden toestand, dat de tusschenhandel gaat strijken met de grootste winsten en willekeurige prijzen bepaalt. Het publiek betaalt dan noodeloos dure prijzen, zonder dat de eigenlijke product daarvan profiteert."

Wij wenschen de vereeniging een lang bestaan toe en spreken den wensch uit van toenemende welvaart onder deze Boeren, die bij de herdenking van hun 75-jarige vestiging zooveel belangstelling hadden en sympathiebetuigingen ontvingen (men leze het geschrift: De Vestiging van de Nederlandsche Kolonisten in Surinamé herdacht, 1845—21 Juni 1920. Uitgave van de groep Suriname van het Alg. Ned. Verbond).

Curaçao

De Staten-generaal.

Het is al jaren geleden, dat wij eens de staf hebben gebroken over de belangstelling, in de Staten-Generaal aan den dag gelegd voor Curaçaosche begrotingen. Sedert is die begroting uit de Kamers verdwenen, en men kan niet zeggen, dat Curaçao er minder wel bij gevaren is. Bij hoofdstuk XI kreeg men een enkele opmerking te hooren, maar daarmee was het uit. De onbekendheid met dit gebiedsdeel openbaarde zich vrij geregeld in het uitblijven van alle repliek na des ministers woord of in de hulpeloosheid van dezen tweeden termijn. Het mag dan ook eenige verwondering wekken, dat in het vooruitzicht van de herziening van het regeeringsreglement aandrang is uitgeoefend in de richting van een gelijke begrotingsbehandeling als voor de Oost; een aandrang intusschen, die, naar verluidt, het gewenschte gevolg schijnt te zullen hebben.

De herziening van het regeeringsreglement.... zij heeft het departement van den minister verlaten. Van den dimissionairen minister, wel te verstaan. Zij is nog niet terug bij den minister; moet misschien nog met de opmerkingen van den Raad van state naar de West-Indische landvoogden, van welke althans een zijn langsten diensttijd ginds wel zal hebben gehad; misschien nog naar zijn opvolger; in ieder geval naar des ministers opvolger... zoodat... nu ja... misschien in de volgende vierjarige periode de zaak aan de orde komt! Oeff!

Maar over de begroting willen wij het hebben. Het is niet te hopen, dat voor de Curaçaosche begroting de belangstelling zal moeten worden afgemeten naar die van de Tweede Kamer, zooals hij die schildert, voor de Surinaamsche begroting.

Men oordeele naar het slot van zijn „Overzicht“: „Zie verder, desgewenscht, het verslag.

Als men niets beters te doen heeft.

De belangstelling in de Kamer was zeer gering; toen wij het genoeg vonden waren er nog tien leden in de zaal”.

Uit den Verren Vreemde

China—Japan—Volkenbond.

De Volkenbond is tot de erkenning moeten komen voor het Japansch—Chineesche geschil geen aanneembare oplossing te kunnen aanwijzen. De twee in conflict zijnde staten zullen het verder onderling moeten uitvechten. De buitengewone V.B.-assemblée heeft besloten een commissie in te stellen, die zal blijven toekijken. Dit is wel een fnuikend resultaat voor het Volkenbondsprestige.

China heeft zich geheel op den Volkenbond verlaten, heeft zich stipt naar de voorschriften van het V.B.-pact gedragen, heeft zijn gedrag naar de uitspraken en wenken van Genève geregeld en nu — nu moet 't zich verder zelf maar redden uit de positie waarin 't door die naleving van zijn V.B.-plicht gekomen en gebracht is.

't Zijn slechte vrienden van den V.B., die 't doen voorkomen, zooals door dagbladcorrespondenten is geschied, alsof het prestige van den V.B. niet geschaad is, ja, zelfs er nog bij gewonnen zou hebben.

Dat China zelf doet alsof het tevreden is over den V.B. is te verklaren. Formeel heeft het gelijk gekregen; het heeft misschien gevreesd zelfs dit niet te bereiken en zag zich te Genève nu toch „overwinnaar”. Een troost, een schrale troost. Maar hierdoor late men de aandacht niet afleiden van de gebleken onmacht van den V.B. om recht te doen.

Op treurige wijze is bewaarheid wat wij ons verstoutten herhaaldelijk te beweren (men zie o.a.

reeds *Het Kol. Wkbl.* van 19 Maart 1925), vóórdat nog eenige kwestie was van de Japansche—Chineesche spanning, namelijk dat art. 15 van het V.B.-pact geenerlei waarborg geeft voor de zekerheid van een kunnen optreden van den V.B. om een dreigenden oorlog te voorkomen, en dat art. 16 geen bruikbare middelen aangeeft om een staat tot toegeven te dwingen, indien deze zich niet naar een V.B.'s-uitspraak wenscht te gedragen.

Op duidelijke wijze is nu aan alle leden van den V.B. voorgehouden, dat zij voor de veiligstelling van hun gebied, geheel en ten volle op eigen middelen bedacht moeten blijven.

Men kan natuurlijk niet uitmaken, hoe een oorlog, door China gevoerd om de Japanners buiten Mantschoerije te houden, zou zijn afgelopen. Maar China staat nu niet meer voor een verdediging tegenover een zwak Japansch offensief, het moet nu oprukken om de provincie te heroveren, die een sterke organisatie gekregen heeft en die, met versterking door Japansche troepen, niet alleen op een krachtig defensief berekend is, maar die als zelfstandig geworden staat zelf tegen China oprukt.

Behoort men tot hen, die het optreden van Japan volstrekt niet als een onheil beschouwen en daarin zelf voor China veel goeds zien, dan wordt het gezag van den V.B. door die zienswijze toch geenszins gered. Integendeel. Er bestaat volgens het V.B.-pact geen andere weg dien Japan had kunnen volgen om de snelle politieke evolutie van het Oosten te bevorderen, zonder instemming van China. Men heeft dit euvel, van niet kunnen veranderen zonder geweld, genoemd: het bevroren zijn van de bestaande verhoudingen en misstanden. Dit euvel heeft zich gewroken. In China moest veel veranderen. Japan voelde zich geroepen in het Verre Oosten de zaken te richten. In China speelden ook Westersche mogendheden nog een rol, welke nu en dan veel had van baas-spelen en die Japan in zijn plannen dwarsboomde. Een bruikbaar vredelievend middel bood de V.B. niet aan en verandering moest er komen.

Japan heeft zich sterk gevoeld om zijn politiek door te voeren. In de tegenwoordige omstandigheden wil geen der toonaangevende V.B.'s staten zich in een oorlog wikkelen. Moet de V.B. het gedrag van China als lid van den bond prijzen, er is in vele landen toch een strooming van meer sympathie voor het flinke, besliste optreden van Japan, dan voor den warwinkel die China heet. Voor toepassing van het eenige dwangmiddel dat den V.B. ter beschikking staat, de boycott, voelen Frankrijk en Engeland niets, en 't zou ook overigens niet veel beteekenen als Amerika en Rusland er gaarne van zouden profiteren om de leemte aan te vullen. Japan had gelegenheid gehad op te merken, dat de V.B. niet durft ingaan tegen een land dat kras durft optreden of zich niet aan een V.B.'s vermaning wenscht te storen, hiervan getuigden b.v. het Wilna-avontuur, het opkomen van koloniale mogendheden tegen meerderheidsuitspraken van staten zonder koloniën, het telkens uitbreiden van het aantal leden van den Volkenbondsradaad, de herkiezing in dien raad van Polen en China, het voortbestaan van de slavernij in Abessinië, enz. Japan kon ook het verwijt afwijzen van iets ongewoons te doen, door oorlog te voeren tegen een medelid van den Volkenbond zonder oorlog te hebben verklaard, immers hadden Engeland en Frankrijk dit eveneens, en in hetzelfde China gedaan in 1926. Toen Japan in China zóó ver is gegaan van daar de nederzettingen van die Westersche landen zelf in zijn actie te betrekken kon 't zich ook hiervoor dus nog op de geschiedenis van slechts enkele jaren te voren beroepen.

Japan heeft door zijn zelfstandig optreden een einde gemaakt aan de suggestie waaronder Frankrijk en Engeland de overige wereld willen houden. Duitsland heeft zich daarnaar nooit willig gevoegd. Maar het is in 1918 verslagen. Italië onttrekt en zich aarzelend aan. De stoot door Japan aan dit prestige gegeven is als een der voornaamste factoren te beschouwen van den strijd die zich thans in Genève afspeelt.

Wij hebben er in vorige beschouwingen al op gewezen, hoe de toonaangevende Westersche mogendheden Engeland en Frankrijk, als *états satisfaits*, hun politiek er op richten te behouden wat zij in land en macht verkregen hebben. Is dit een der oorzaken van den grooten oorlog geweest, het was mede een aanleiding om het stichten van den V.B. te steunen, waarin zij dan de toonaangevende permanente leden van den Raad wilden

Nagekomen Berichten.

VOOR GOEDE ONTVANGST

Waldorp

VRAAGT CONDITIËN

ING. BUREAU **radio**

RYSELBERGAE

• TEL. 113500 • TORENSTRAAT 156 • DEN HAAG •

TEL. 34963 • N. BINNENWEG • 264 • ROTTERDAM

5236

worden. Alles bevroren houden, en alleen laten ontdooien voor zoover en zooals zij dit gewenscht zouden vinden. Dit streven werd nog gevoed door de opgekomen mededinging van jonge machten, als Amerika en Japan. De Ver. Staten bleven echter buiten den V.B., Sowjet-Rusland eveneens. Parijs en Londen hielden met deze buitenstaanders in sterke mate rekening, bij het bepalen van hun politiek in den V.B. Maar hadden zij voor die politiek eenmaal de richting bepaald, dan voelden zij zich te zamen toch de domineerende macht in den V.B.

De Volkenbond zal doen en prijzen Wat Engeland en Frankrijk wijzen.

Hieraan heeft Japan een einde gemaakt.

De kleinere naties, die meenden op den V.B. te kunnen rekenen, dachten daarbij — al werd dit zoo niet uitgesproken — aan de macht en betekenis van de sterke broers, die zoo noodig voor haar zouden opkomen. Het geloof in dezen steun moet nu ernstig zijn geschokt. Dit is te erger, omdat in den loop der jaren het geloof aan de onpartijdigheid van de groote toonaangevers ook al wankel is komen te staan.

Op het oogenblik dat wij dit schrijven staat nog niet vast of Japan uit den V.B. zal treden. Er is, zoo lezen wij, ook een voorstel van China om Japan er uit te zetten. Dit voorstel zou dan berusten op de laatste alinea van art. 16 van het V.B.'s verdrag, luidende: „Elk lid, dat zich heeft schuldig gemaakt aan schending van een der verplichtingen voortvloeiende uit het verdrag, kan van den Bond worden uitgesloten. De uitsluiting geschiedt bij beslissing van alle andere leden van den Bond, welke in den Raad zijn vertegenwoordigd”. Er is geen gave van bijzondere helderzindheid noodig, om te voorspellen, dat zoodanig voorstel, indien het werkelijk ingediend mocht worden, geenerlei kans heeft om aangenomen te worden.

Wel lijkt ons de kans te bestaan, dat Japan nu het rapport van de 19, dat zich niet wil stellen op den grondslag van de erkenning van Mantschoerije als zelfstandigen staat, door den V.B. is aanvaard, zelf uit den Bond zal treden. Het bericht hiervan zal dan zeker sensatie verwekken, de uit-treding zal voor het doen en laten van den V.B. ook stellig een feit van betekenis worden. Maar voor den toestand en voor de verhoudingen van

het oogenblik zal uittreding of aanblijven geen groot verschil behoeven te maken.

Tokio doet immers al lang alsof er geen verplichting tegenover den V.B. bestaat. Maar ook is vrijwilling uittreden zoo maar dadelijk eigenlijk niet mogelijk. Japan is twee jaren aan zijn lidmaatschap gebonden.

Art. 1 van het pact bepaalt o.m.: „Elk lid van den Bond kan zich terugtrekken uit den Bond na opzegging twee jaren te voren, onder voorwaarde, dat het op het oogenblik van uittreden al zijn internationale verplichtingen heeft vervuld, daar- onder begrepen die van dit Verdrag”.

Tokio zal c.q. met het tweeslachtige van het geval niet zitten te houden, het zal dit met zijn bekende vrijmoedigheid uitleggen zooals zulks in zijn politiek te pas komt.

Maar de V.B. kan er door voor moeilijke kwesties komen te staan. Zoo is b.v. de voorzitter van het Permanent Hof van Internationale Justitie in Den Haag, de Japanner Adatci. Dit hof is eigenlijk een instelling door den V.B. in het leven geroepen (art. 14 van het pact), doch staat ook weer los van den Bond. Zoo is Japan mandaathouder van den V.B. over de voormalige Deutsche koloniën in Micronesië, die 't tot emigratie-gebied maakt. Een mandaathouder behoeft niet per se lid van den V.B. te zijn. Maar Japan schijnt reeds verklaard te hebben, van de mandaat-eilanden blijvende koloniën te willen maken.

Zoo zit Japan in tal van internationale commissies, waarin 't als V.B.-lid benoemd of gekozen is. Ook is Japan een der permanente leden van den V.B.-raad, waarin 't het volgende jaar aan de beurt is om het voorzitterschap te bekleeden; hoe moet dit als Japan bedankt (en toch nog twee jaren lid is) en hoe moet dit ook als Japan niet bedankt?!

Engeland denkt over een verbod van levering van wapens, maar niet alleen aan het door den V.B. veroordeelde Japan, doch aan beide oorlogvoerende staten; is dat eerbiedigen of negeeren van de V.B.-veroordeeling van Japan?

De Japansche vertegenwoordiger te Genève, Matsuoeka, wordt in Den Haag ontvangen om te spreken over een non-agressief verdrag. Op zich zelf wel mooi. Maar na het V.B.-vonnis toch wel wat eigenaardig.

Het voorbeeld van Japan heeft reeds aanstekelijk gewerkt. In Zuid-Amerika zijn vier staten-leden van den V.B., twee aan twee, met elkander aan het vechten en laten Genève maar praten.

Dit alles wijst erop, dat de V.B., wil hij de voornaamste taak hem toegedacht, die van een vredesbond te worden, tot haar recht doen komen, zich in aard en werkwijze moet herzien. Maar hiertoe zullen de *états satisfaits* geen lust gevoelen. Dies lijkt de vredesbond, helaas, als een mislukking te moeten worden beschouwd.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Groningen e. o.

Op Dinsdag 7 Maart e.k., des n.m. 8 uur zal in de groote bovenzaal der „Harmonie” te Groningen de bekende *Celebes-film* worden vertoond, daartoe welwillend beschikbaar gesteld door het Koloniaal Instituut.

De netto-opbrengst zal voor een liefdadig doel worden bestemd.

Leden met één huisgenoot vrijen toegang. Toegangskaarten à f 1,— (scholieren f 0,50) verkrijgbaar bij Kruize.

Des namiddags om 4 u. 15 m. zal de film voor scholieren worden vertoond, eveneens in de „Harmonie”. Toegangsprijs f 0,25.

DE SECRETARIS.

Afdeling 't Gooi.

Verslag Oosterschen Filmavond op 20 Februari 1933.

Beide films, zoowel „Het koninkrijk Siam” als „Met de K. P. M. op excursie in het Verre Oosten”, vielen bijzonder bij het talrijk opgekomen publiek in den smaak, vooral e.g. film toonde zeer veel mooie en interessante opnamen, terwijl de laatste een keur van afwisselende tafereelen op de verschillende eilanden in den Archipel te zien gaf. Jammer, dat de belichting niet zoo goed was en de film wel eens te snel werd afgedraaid, zodat niet alles tot zijn recht kwam. De muzikale verzorging was uitstekend in orde, dit behoeft zeker geen nader betoog, waar deze in handen was van den heer Petit, die zich groote moeite getroost heeft dezen avond

te doen slagen, hetgeen hem dan ook volkomen gelukt is. Na de pauze vond de voorzitter het het juiste oogenblik gekozen een korte kernachtige toespraak tot het publiek te houden, waarin hij doel en streven der Vereeniging nog eens nader uiteenzette en er vooral op aandrong nieuwe leden aan te brengen.

En met succes.

Den volgenden dag konden wij reeds 4 nieuwe leden boeken, hopelijk in de komende dagen nog meer.

DE SECRETARIS.

Afdeling Nijmegen.

Tweede vertooning door oud-overste L. Maurenbrecher.

Donderdagavond 16 Febr. j.l. gaf de oud-overste L. Maurenbrecher van het N.I.L. in den kleinen foyer van het Concertgebouw „de Vereeniging”, voor de 2de maal voor onze afdeling een vertooning van eenige series zijner natuurgetrouw gekleurde lichtbeelden betreffende N.-I. met toelichtingen in causerie-vorm.

Zooals te verwachten was na het groote succes van de eerste vertooning in November j.l., was de zaal, die ruim 200 personen kan bevatten, voor ruim drie-kwart gevuld. Sommige toehoorders leefden nu en dan zelfs zoo hoorbaar enthousiast mee met het vertoende en vertelde, dat de voorzitter in zijn slotwoord dit als zeer vleidend voor den heer Maurenbrecher memoreerde, maar tevens als eenigszins hinderlijk voor diegenen onder de aanwezigen, die N.-I. niet van eigen aanschouwing kennen en voor wie door bedoeld hoorbaar enthousiasme, wel eens iets van de mondelinge toelichtingen verloren ging.

De vertooning omvatte behalve de in het semesterprogramma, het K.W. en de plaatselijke bladen aangekondigde vier series, bovendien nog als inleiding tot de „Uitbarsting van den Keloet in 1919” een serie „Vulkanisme” betreffende den Tangkoeban Prahoe en den Papandajan in West-Java.

Zelfs voor hen, die jarenlang in Ned.-Indië geleefd hebben, zat er in elk der vijf series veel, dat hun verrassend nieuw was. Op de bijzondere artisticeit en aantrekkelijkheid der natuurgetrouwe kleuren van Maurenbrechers lichtbeelden werd reeds herhaaldelijk gewezen in verslagen van vroegere vertooningen.

Er zullen dan hopelijk binnenkort ook geen afdelingen van Oost en West meer zijn, waarvoor de heer Maurenbrecher nog niet optrad. Zij zouden anders hun leden iets moois onthouden, dat minder op Indië georiënteerde vereenigingen, zooals onder meer afdelingen van Tot Nut van 't Algemeen en studentenvereenigingen wel aan hun leden boden of binnenkort zullen bieden.

Nijmegen 18 Febr. 1933.

W. C. CAMMAN.

Afdeling Amersfoort.

Na afloop van de Jaarlijksche Alg. Vergadering onzer afdeling op Woensdag 22 Februari j.l. hield de heer J. Hogewind, oud-Overste bij het Leger in Ned.-Indië een Causerie over „Patrouille-Ervaringen in Ned.-Indië”.

Spreker begon met een schets te geven van de grootte van het Leger in Ned.-Indië in verband met de uitgestrektheid van het enorme eilandrijk en de talloze werkzaamheden, welke aan dat Leger worden opgedragen.

In het kort gaf hij een overzicht van den Atjehoorlog en van de pacificatie van die landstreek door het ingrijpen van Generaal Van Heutsz, die met succes tegenover de guerilla van den Atjeh die van „de Compagnie” stelde en die daarna als Gouverneur-Generaal in geheel Indië rust en orde bracht, een taak, die het Leger afdoend ten uitvoer bracht.

Van wat toen van ons Leger werd gevergd, gaf spreker ons eenige markante voorbeelden, die den Voorzitter, na het beëindigen der voordracht, naast een woord van dank aan den spreker, de woorden in den mond gaf, dat Nederland verplicht is zijne dankbaarheid te betoonen voor de bijna bovenmenselijke taak, die het Leger in Ned.-Indië vervuld heeft.

DE SECRETARIS.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-bureau.

Het informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Van het Dagelijksch Bestuur.

Bethesda in Suriname in nood.

De Melaatschen-Inrichting Bethesda in Suriname verkeert in nood — in geldelijken nood. Deze inrichting heeft reeds meer dan 30 jaar zeer nuttig en liefderijk werk gedaan ten behoeve van de ongelukkigen, die door den „geesel der Menschheid” werden getroffen. Zij kon dit, dank zij een Gouvernements-subsidie en den moeizamen arbeid van de Prot. Ver. tot verpleging van Lepralijders in Suriname (Bethesda!), haar Centraal Comité met Plaatselijke Afdeling Amsterdam en Correspondentschappen in Nederland, en de vele Vrienden in Noord-Amerika. Maar..... de wereldcrisis maakt helaas ook dit heerlijke werk steeds moeilijker; zonder eenige vorstelijke giften zelfs onmogelijk.

Daarbij komt nu, tot overmaat van ramp, dat de Rivier, ondanks allen menschelijken tegenstand, steeds meer land wegspoelt, dreigend vroeg of laat geheel Bethesda te verzwelgen. Hierdoor werd verplaatsing der Inrichting naar Beekhuizen, bij de (hoofd-) Stad een dringende eisch. (*Nieuw Bethesda*).

De nood kan echter in deugd gekeerd!, want, zoo zegt Prof. P. C. Flu te Leiden..... „Men kan hierdoor de patiënten beter doen behandelen vooral nu, met de moderne behandelingsmethoden, die soms aardige successen leveren, is dit van belang. Dan zal een ligging dicht bij de Stad de patiënten de voordeelen van een specialistische behandeling beter kunnen doen genieten. Ik denk b.v. aan de behandeling van oog-, neus- en keelafwijkingen, aan dermatologische hulp, aan chirurgische behandeling.”....

Maar met deze verhuizing van het heele Dorp over een afstand van ettelijke uren (per boot) gaan *duizenden* guldens gemoeid; de totale kosten worden geraamd op een f 60.000 à f 70.000, waarbij dan reeds rekening gehouden is met een groot renteloos voorschot van het Surinaamsch Gouvernement!

Natuurlijk tracht men weer in het Land zelf aan het zoo dringend noodige geld te komen door het organiseren van Bethesda-Avonden, excursies, etc., maar bij zoo klein en arm een „Stadsbevolking” is men daarmee er nog lang niet.

Daarom heeft zich hier in het Moederland, wiens Eerezaak het is, het weleer zoo bloeiend Gewest weer florissant te maken, in allerijl een *Spoodcomité* van Surinamers gevormd, *Nood-Comité Nieuw Bethesda*, onder hooggewaardeerde bescherming van Prof. Flu vorengenoemd. Het wil trachten met bekwamen speed gelden voor dit doel te verzamelen, aldus een steentje bijdragend tot leniging van dezen pressenden nood; zonder evenwel het permanente werk der genoemde Comité's, wier volle sympathie het trouwens heeft, ook maar in het minst overbodig te willen, of uiteraard zelfs te kunnen maken.

Daarnaast hebben in het Eere-Comité verschillende bekende persoonlijkeden in het openbare leven zitting genomen; onder hen behoort ook de heer R. Zuyderhoff, de Algemeene Voorzitter van onze Vereeniging.

Gaarne doen wij, ondanks den zwaren druk der tijden, een beroep op de offervaardigheid van diegenen onder onze leden, die nog wat ten bate van de lijdende Menschheid willen en kunnen afstaan. Zij kunnen hun bijdrage storten of doen overschrijven op de postrekening No. 6216 der Surinaamsche Bank, Heerengracht 577, te Amsterdam (Centrum), onder vermelding van: „Voor het Nood-Comité Nieuw Bethesda”.

Spiedige hulp is dringend gewenscht.

Voorts maken wij, in 't bijzonder de te Amsterdam en omgeving wonende leden van „Oost en West”, er opmerkzaam op, dat het bovengenoemde Comité een specialen *Bethesda-Avond* heeft georganiseerd op Maandag 6 Maart e.k. in de groote Aula van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, waarop o.m. zal worden gegeven een populair-wetenschappelijke lezing over: *de Melaatschheid in Suriname*, door Dr. Chr. Simons, Arts, die zich eenigen tijd uitsluitend met de bestrijding dezer ziekte in het Land heeft beziggehouden. Verder een causerie, verband houdende met Bethesda, door het Lid, den heer W. Bos Verschuur. Beide voordrachten met lichtbeelden, waarvan de platen, uitgezonderd die van Dr. Simons zelf, welwillend in bruikleen worden afgestaan door Zeist en het Centraal-Comité te Den Haag. Ofschoon hieraan zeer hoge kosten verbonden zijn, wordt, uit propagandistisch oogpunt, geen entree geheven. Het Comité rekent op een enorme opkomst, op een stampvolle zaal. Zooveel de plaatsruimte toelaat, worden op aanvraag, gericht tot het Nood-Comité Nieuw Bethesda, Ruysdaelstraat 57I, Amsterdam (Zuid) introducties *kosteloos* toegezonden. Daar het reeds spoedig 6 Maart is, is onmiddellijke aanvraag dringend noodig. Daarom haast U!

VAN DE REDACTIE.

Gezelschapsreizen in Nederl.-Indië.

Wij ontvingen van het Reisbureau Lindeman te Den Haag het programma voor twee zeer aan-

Ziet U gaarne Uw woning Chique, Smaakvol en voordeelig ingericht???

Wendt U zich dan tot

Handelsbureau „Interventia”

S. v. Vliet, A. J. Blanker Jr.

Beeklaan 477, Telef. 391660, Den Haag

Spec. Import Engelse Eetkamer-ameublementen en Clubfauteuils

5401

Wortelnoten **Duitsche Slaapkamers** f275. - 15% korting

FIRMA
G. J. van Gils
NACHTEGAALSTRAAT 58
TELEFOON 12173 - UTRECHT

BINNEN-EN BUITENLANDSCH GEDISTILLEERD
BELEGEN WIJNEN - BIEREN - LIMONADES

5402

MEUBILEER INRICHTING „DE WONING” N.V.
LAAN VAN MEERDERVOORT 312 'S-GRAVENHAGE

**SPECIALE AANBIEDING
SLAAPKAMER - AMEUBLEMENT**

gepolitoerd notenhout

Driedeurige Kast

Toilet Tafel -

Lits Jumeaux -

2 Nachtkasten

Tafel en 2 Stoelen

FL. 495.--

Vraagt prospectus

**NEDERLANDSCH
FABRIKAAT!**

- Stijlvol ontwerp -
- Uitmuntend materiaal -
- Keurige afwerking -
- Onbepaalde garantie

5426

Heeren Verlofgangers en Repatrieerenden: U behoeft in Holland Uw

5253

„DIËNG” en MAC GILLAVRY

Cigarettes niet te missen. — Steeds voorradig bij

Sigarenmagazijn **„DELI”**, Den Haag

LAAN VAN MEERDERVOORT 38. Telefoon 330001.

Deze cigarettes zijn Import van zuivere Javatabak.

☛ Franco toezending door het geheele land.

G. P. I. C.

Gemengde Personeel Inkoop Centrale

verkoopt Meubelen, Haarden, Tafelzilver en Stofzuigers. — Alles merkartikelen.

Leden van Oost en West 20% korting. 5397

Bezoekt onze Showrooms

Stationsweg 36 — Rotterdam

Te Zeist, omgeving 't Rond

goed gem. of gestoff. kamers

per 1 Juli te huur met voll. pension, centr. verw., str. water, telef., garage en gr. tuin. Geen kinderen beneden 10 jaar. Geen beroepsension. Brieven onder no. 5369 bureau van dit blad.

Rusthuis „MON REPOS” Juliana van Stolberglaan 78

Den Haag — Tel. 720444

Biedt ruime gelegenheid voor opname van rustbehoevende, herstellende en bedlegerige patiënten. Deskundige verpleging en geneeskundige hulp aan het huis verbonden. Overigens keuze geneesheer vrij. **Dag en nacht** verpleging. Prospectus wordt op aanvraag gezonden. 5120

**Iederen Woensdag
Luchtmail naar Ned.-Indië!**

trekkelijke gezelschapsreizen in Nederlandsch-Oost-Indië, waarvan het eerste gedeelte, over Java en Bali, gezamenlijk wordt gemaakt en voor de z.g. groote reis nog een trip over Sumatra is geprojecteerd. Deze reizen zullen aanvangen 14 April 1933 bij het vertrek van het M.S. „Indrapoera” van den Rotterdamschen Lloyd van Marseille, welk schip 4 Mei d.a.v. te Tandjoeng-Priok arriveert. Vandaar gaat men per auto, na eerst Batavia bezichtigd te hebben, over Buitenzorg en Sockaboemi verder den Preanger in.

Van dit wonderschoone berglandschap worden wel de allermooiste deelen bezocht: Bandoeng, de moderne bergstad, Garoet, met zijn vulkanische omgeving, en de meren van Lèlès.

Dan gaat het over Wonosobo, met eventueel een uitstapje naar het Dieng Plateau, naar Djokja om de bekende Boeddhistische bouwwerken Boroboe-doer en Mendoet te bezichtigen en zoo komt men via Tosari te Soerabaja, dat, na in oogenschouw genomen te zijn, verlaten wordt om met een K.P.M. Stoomer naar Bali over te steken. Dat men er vanwege het Reïs-bureau Lindeman voor gezorgd heeft den reizigers al het interessante van dit bekende eiland, het wonderland van den Archipel, te laten zien, behoeft niet nader gezegd te worden.

Na een verblijf van ongeveer een week op Bali, gaat men per K.P.M.-Stoomer langs de Noordkust van Java terug, waarbij ook Semarang niet vergeten wordt. Te Tandjoeng-Priok schepen de deelnemers van de z.g. kleine reis zich op 7 Juni weer in naar Europa op het M.S. „Dempo” van den R. L.

De deelnemers aan de groote reis zetten die voort per K.P.M.-Stoomer en zullen nog tot 24 Juni kunnen genieten van een schitterende reis over Sumatra van Padang uit, over het Toba-meer en Brastagi naar Medan. Vertrek vandaar per S.S. Johan de Witt van de Maatschappij Nederland naar Genua.

De kosten voor de kleine reis zijn beraamd op f3150.—, die voor de groote op f3450.— per persoon; accommodatie in eerste klasse hutten aan boord en in te klasse hotels.

Het Reïs-bureau Lindeman, Afd. Passage, Groenmarkt 22, te Den Haag, zal U gaarne op aanvraag een prachtig geïllustreerde prospectus met alle nadere bijzonderheden toezenden.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig dat 23 Februari 1933 van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken werd 299 K.G. 838 G. bruto luchtpost verzonden, met een netto gewicht van 266 K.G. 368 G.

De zending bevatte: 387 briefkaarten en postwissels; 13.969 brieven t/m 5 gram; 1260 brieven t/m 10 gram; 2570 stuks zwaarder dan 10 gram; 171 drukwerken, akten en monsters zwaarder dan 5 gram; 3566 stuks bestemd voor tusschenliggende

Mutatiestaat van 22 Februari tot 1 Maart '33

Nieuwe Leden:

- P. Coops, Amersfoort, Jacob Catslaan 51.
- Mr. A. Murman, Utrecht, Voorstraat 110bis.
- Mejuffrouw G. W. Beumer, Hilversum, Julianalaan 9.
- J. de Haan Fzn., Hilversum, O. Enghweg 32.
- J. A. C. Wijnoldy, Hilversum, Gijsbr. van Amstelstr. 12.
- J. Holtrust, Sigarenmagazijn „Deli”, Den Haag, Laan van Meerdervoort 38.

Voorgesteld door:

- Het Afdeulingsbestuur van Amersfoort.
- den heer O. Bueno de Mesquita te Utrecht.
- de heer Dr. E. R. de Vries te Hilversum.
- den heer P. L. Blauwboer te Hilversum.
- Eigen aanmelding.

R. I. P.

Mr. L. H. C. Kuhn, Advocaat, Amsterdam, Oosteinde 15.

J. C. Plesman, Hoofd van de Zoutregie, te Bandoeng-

Adresveranderingen:

- F. A. Vervloet, Secretaris van de Afdeeling Rotterdam, van: Westersingel 87 naar: Mathenesserlaan 264 huis.
- M. Friends, Employé C. P. I. M. van: Rotterdam, Crooswijksche weg 134b naar: Willemstad.
- Dr. J. Harkink, Officier van Gezondheid 1ste klasse, van: Utrecht, Staalstraat 14 naar: Bandoeng, D. v. O. VIe Afd.
- W. Chr. L. Brocx, Opperhouthvester, van: Den Haag, Laan van Meerdervoort 335, naar: Buitenzorg, Departement van Landbouw.
- R. Adama, Mulo-onderwijzer, van: Semarang, Ger-

- gadj 2 naar: Hengelo, p. a. Mevr. M. E. v. d. Zwaan, Plein 1918 No. 7.
- A. P. F. Keller, van Batavia—C. p. a. Stv. Mij. Nederland, naar: Den Haag, Regentesselaan 6.
- H. Sieberg, oud Ass.-Resident, van: Timor—Koepang naar: Den Haag, Valkenboschkade 653.
- B. H. Gronewold, Kapitein Inf., van: Bandoeng naar: Den Haag, Schenkstraat 232 p. a. J. de Moor.
- W. H. J. Breyl, Administrateur Rubberondern. Tji-randji, van: Tjiandjoer naar: Nice, Poste restante.
- L. F. Cavaljé, Immigratie-Ambtenaar, Batavia—C, van: Grand-Hotel Java, naar: Tjikini 61. Paviljoen-links.

landen; tezamen 21.923 stuks; benevens 3 postpakketten met een gewicht van 4 K.G. 210 G.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Mej. P. Franssen, leerares bij het middelbaar onderwijs, Goudenregenplein 16, Den Haag; D. Willemsen, leeraar idem, Stationsstraat 29, Amersfoort; J. J. Deegenaar, id. id., Hend. Burgerstraat 12, Beverwijk; Th. C. A. Nass, id. id., Burgemeesterlaan 112, Driebergen.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

F. le Mahieu, schoolhoofd bij het openbaar Westersch lager onderwijs, Nieuweg 204, Hilversum; A. Troost, mulo-onderwijzer, Hoodrift 163b, Rotterdam; M. Schaaïj, leeraar bij de Prins Hendrikschool te Batavia, Meervlietstraat K. 40, Velsen, p. a. P. Vermeeren; J. L. Samson, lid der Weeskamer te Soerabaja, van Breestraat 80 II te Amsterdam (Z.); D. P. Mastbergen, mulo-onderwijzer, Aalsmeerderdijk 635, Aalsmeer; E. D. Grobbee, idem, Voorstraat 31, Kampen; H. A. L. Menne, hoofdcommies b. h. Dept. van Justitie, Valeriusstraat 55, Den Haag; W. G. F. C. Rissink, tijd. w.n. administrateur b. h. dept. van B.B., „Trompenhoek”, Trompenbergerweg 6, Hilversum; G. A. Brunet de Roche-brune, tijd. w.n. referendaris b. h. dept. van L. N. en H. Tomatenstraat 277, Den Haag; G. H. J. Berckenkamp, burgemeester van Makassar, Gr. Hertoginnelaan 205, Den Haag; Chr. v. d. Berg, hoofdopziener (werkplaat-sen) bij het Marine Etablissement te Soerabaja, Keizerstraat 358; D. J. K. Mac. Gillavry, ass.-resident van Ogan en Komerang, Oeloe, Hotel Duinoord, Den Haag; A. Eijsberg, mulo-onderwijzer, Weeshuiswal, p. a. R. C. Dam, Buren (G.); N. A. Spronk, administrateur bij de Boekit Asem-Steenkolenmijnen, Heemraadsingel O.Z. 104, Rotterdam, p. a. mevr. J. H. Henkes-Radeliffe; R. Adama, mulo-onderw., Plein 1918 no. 7, Hengelo (O.), p. a. mevr. M. E. v. d. Zwaan; Dr. Tj. J. Wielinga, predikant bij de Protestantsche gemeente te Soerakarta, Koninginnelaan 2; Sj. Lantema, mulo-onderwijzer, p. a. B. K. Lantema, Irnsum (Fr.), 61.

Met Pensioen.

L. Schulte, inspecteur van Financiën, Columbusstraat 253, Den Haag; H. Sieberg, ass.-res. van Koepang, Valkenboschkade 653, Den Haag; L. Davidson, controleur 2e kl. bij den P. T. T.-dienst, Toussaintkade 35, Den Haag.

DE BREDASCHE COURANT

Dagblad voor Breda en de provincie Noord-Brabant, met volledige berichtgeving.

Speciale uitgebreide rubrieken. Eénmaal 's weeks een afzonderlijke pagina Indisch Nieuws.

Abonnementsprijs f1.75 per kwartaal, f0.75 per week.

LAGE ADVERTENTIETARIEVEN!!!

5348a